

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Monika Świerad

Protokolant: staż. Karolina Łukasik

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2016 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. B.

przeciwko (...) Zakładowi (...)

o zapłatę i ustalenie

I. zasądza od strony pozwanej (...) Zakładu (...) na rzecz powódki K. B. kwotę 336.743,76 zł (trzysta trzydzieści sześć tysięcy siedemset czterdzieści trzy złotych 76/100) wraz z ustawowymi odsetkami licznymi w następujący sposób:

1. od kwoty 300.000 zł (trzysta tysięcy złotych) od dnia 8.03.2012 roku do dnia zapłaty,
2. od kwoty 30.000 zł (trzydzieści tysięcy złotych) od dnia 5.05.2012 roku do dnia zapłaty,
3. od kwoty 6.743,76 zł (sześć tysięcy siedemset czterdzieści trzy złote 76/100) od dnia 3.12.2016 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od strony pozwanej (...) Zakładu (...) na rzecz powódki K. B. kwotę 4.192,87 zł (cztery tysiące sto dziewięćdziesiąt dwa złotych 87/100) miesięcznie tytułem renty płatnej z góry na konto powódki do dnia 10-ego każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w zapłacie, poczynawszy od stycznia 2017 roku,

III. ustala odpowiedzialność na przyszłość strony pozwanej (...) Zakładu (...) w stosunku do powódki K. B. za skutki zdarzenia z dnia 20.08.2011 roku,

IV. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

V. umarza postępowanie co do kwoty 28.948,65 zł (dwadzieścia osiem tysięcy dziewięćset czterdzieści osiem złotych 65/100),

VI. nakazuje ściągnąć strony od pozwanej (...) Zakładu (...) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Nowym Sączu kwotę 19.253 zł (dziewięćnaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt trzy złotych) tytułem kosztów postępowania,

VII. przyznaje ze Środków Skarbu Państwa adw. W. M. wynagrodzenie w kwocie 8.856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) w tym 1656 zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt sześć złotych) z podatku VAT tytułem zastępstwa prawnego udzielonego powódce urzędu,

VIII. pozostałe koszty postępowania między stronami wzajemnie znosi.

SSO Monika Świerad

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28.12.2016 roku

W pozwie inicjującym przedmiotowe postępowanie z dnia 27.01.2014 roku powódka K. B. domagała się zasądzenia od strony pozwanej (...) SA kwoty 400.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 300.000 zł od dnia 8.03.2012 roku do dnia zapłaty od kwoty 100.000 zł od dnia 3.05.2012 roku do dnia zapłaty, zasądzenia kwoty 9.536,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za przystosowanie mieszkania, zasądzenia comiesięcznej renty w wysokości 5000 zł płatnej z góry na konto bankowe do dnia 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia począwszy od dnia wniesienia pozwu, ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej za szkody mogące powstać w przyszłości w wyniku wypadku z dnia 20.08.2011 roku, zasądzenia od strony pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (k. 1-22).

Motywuując pozew powódka podniosła, że w dniu 20.08.2011 roku jako pasażerka motocykla marki K. nr rej (...) prowadzonego przez sympatię S. K. uległa wypadkowi i doznała poważanych urazów tj. urazu wielonarządowego, urazu czaszkowo-mózgowego, krwiaków śródmózgowych, złamania wybuchowego trzonów kręgow (...) i (...) z prawostronnym wiotkim niedowładem, złamania otwartego nasady kości piszczelowej prawej, oparzenia i martwicy skóry przedniej powierzchni podudzia i tylnej powierzchni uda prawego, urazu wątroby i śledziony. Sprawcą wypadku był S. K., który zginął w wypadku. Powódka podała, że w szpitalu w N. S. była hospitalizowana na oddziale intensywnej terapii, dopiero w dniu wypisu ze szpitala odzyskała przytomność, lecz bez logicznego kontaktu. Złożone leczenie kontynuowano w szpitalu w T. na oddziale neurochirurgii. Przeszła też leczenie złamania kości podudzia prawego w szpitalu w K.. W trakcie leczenia szpitalnego powódka przyjmowała silne leki przeciwbólowe i była poddawana rehabilitacji. Leczenie szpitalne zakończono dopiero 22.11.2011r. Powódka podniosła, że w okresie pobytów w szpitalach (łącznie 94 dni) wymagała całodobowej opieki pielęgniarskiej i pomocy ze strony rodziny w zaspokajaniu podstawowych potrzeb. Po zakończeniu szpitalnej hospitalizacji, dalsze wizyty, specjalistyczne odbywała w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej (...) sp. z o.o. pozostając pod opieką medyczną lekarzy specjalistów. Do dnia dzisiejszego nie zakończyła procesu leczenia i rehabilitacji. Wymagała również opieki specjalistycznej w ramach pomocy medycznej sprawowanej w porze nocnej i w dni świąteczne, ze względu na silne i nagłe dolegliwości bólowej. Obrażenia i urazy odniesione w wypadku komunikacyjnym mogą w przyszłości wpłynąć na problemy z zajściem w ciążę donoszenie płodu i poród. Konsekwencją powypadkową jest koślawe ustawienie palucha, oraz szrama po tracheostomii. Powódka przeszła korektę blizny po tracheostomii w (...) Szpitalu (...) w K. w dniu 4.04.2013 roku. Powódka zaznaczyła, że oczekuje również na zabieg operacyjny plastycznego opracowania ran i blizn pozostałych po oparzeniu i martwicy skóry przedniej powierzchni podudzia tylnej powierzchni uda prawego. Dalej leczy porażenie połowiczne prawej części ciała. Badania rezonansu magnetycznego głowy wykazało przyczyny połowicznego paraliżu prawej części ciała powódki. Stan ten jest nieodwracalny i powodować będzie coraz większe upośledzenie umysłowe powódki. W związku ze zdiagnozowanym zniekształceniem powierzchni stawowej przedniej części kłykcia bocznego kości piszczelowej powódkę czeka operacja kolana. Powódka leczy się u neurologa, aby poprawić funkcje poznawcze mózgu, koncentrację i uwagę. Powódka podała, że z uwagi na niedowład prawej części ciała i spastyczność (zwiększenie napięcia mięśnia ręki) została zgłoszona przez lekarzy neurologów do wielośrodkowego badania kontynuacyjnego III fazy leczenia preparatem Dysport. Przedmiotowe badania testowe są obecnie jedyną formą leczenia nerwowego napięcia mięśnia ręki. Domięśniowe wstrzykiwanie leku ma na celu stopniowe rozluźnianie kończyny górnej i poprawę funkcjonowania uszkodzonej ręki. Zabiegi odbywały się w K. jeden raz w miesiącu przez jeden rok. Powódkę na zabiegi zwoził ojciec. Powódka poddawała się rehabilitacji w ośrodku (...), ale mimo wykonywanych ćwiczeń prawa stopa pozostała niestabilna, a mięśnie okolic stawu przykurczone. Nie uzyskano także rozciągnięcia i powięzi, a blizny pozostałe po oparzeniach ograniczają ruchomość. Ponadto problemy z ruchomością prawej ręki sprawiają, że powódka nie może wykonywać prostych czynności życia codziennego takich jak ubranie, mycie, swobodne pisanie, pozostając uzależniona od pomocy osób najbliższych. Powódka wskazała na

zaburzony wzorzec chodu, przez co wymaga stałej pomocy podczas poruszania się, codziennych spacerów, chodzenia po schodach, wsiadania do pojazdów. Powódka nie jest w stanie samodzielnie poruszać się pojazdem oraz korzystać bezpiecznie z komunikacji publicznej. Powódka podniosła, że uraz głowy i powstałe w skutek wypadku krwaki mózgu spowodowały znaczne uszkodzenia w centralnym układzie nerwowym, które skutkują m.in. znacznego stopnia nieharmonijnością rozwojową warunkowaną stanem neurologicznym. Powódka zmuszona jest zatem odbywać zajęcia w poradni psychologiczno - pedagogicznej. Jej obecny stan umysłowy określony został na niższy niż przeciętny. Powódka nie pamięta zdarzeń z przeszłości, zapomniała wyuczonej wiedzy szkolnej ma problemy z zapamiętywaniem i uczeniem się. Ukończyła szkołę po rocznej przerwie i indywidualnym toku nauczania, ale bez zdania matury. Wypadek uniemożliwił jej realizację pasji tj. fotografii i gry na keyboardzie. Powódka podała też, że wypadku motocyklowym z dnia 20.08.2011 śmierć na miejscu poniósł jej chłopak S. K., z którym była bardzo silnie związana. Zerwanie tej więzi w chwili śmierci S. wywołało głęboki ból, poczucie straty, pustki, bezsensu życia. Powódka odizolowała się od otoczenia. Mimo upływu czasu nie jest w stanie zaakceptować braku chłopaka, tęskni za nim, jego obecnością czuje wewnętrzną pustkę oraz brak radości życia, utrzymują się u niej tendencja depresyjne. Występujące u powódki zaburzenia adaptacyjne po śmierci S. K., z którym planowała wspólną przyszłość, wymagały i nadal wymagają terapii psychologicznej. Wskutek śmierci przyjaciela w powyższym wypadku komunikacyjnym powódka doznała zaburzeń w funkcjonowaniu osobowościowym, skutkujących długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu. Na skutek wypadku powódka była i nadal jest częściowo sparaliżowana i niezdolna do samodzielnej egzystencji. Stopień naruszenia sprawności organizmu powoduje, że jest zależna od innych osób w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować nawet w najmniejszym zakresie. Powódka podała, że wymaga całodobowej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, potrzebuje też pomocy w załatwianiu wszelkich bieżących spraw życia codziennego, pomocy w dojazdach do szpitali i przy załatwianiu formalności przed urzędami. Cały czas opiekę nad nią sprawuje matka B. B.. Natomiast w załatwianiu wszelkich spraw poza domem pomaga jej ojciec M. B. (1). Zdaniem powódki średni miesięczny koszt takiej opieki wynosi około 2648,26 zł miesięcznie, przy zastosowaniu stawki 10 zł za godzinę. Po wypadku zaistniała konieczność wyremontowania mieszkania. Zaadaptowania dla potrzeb osoby niepełnosprawnej wymagała w szczególności łazienka i pokój powódki. Indywidualnego dostosowania wymagały urządzenia, z których mogła osobiście korzystać. Łączne nakłady na ten cel wyniosły 12.329,53 zł. Według powódki odniesione obrażenia mogą w przyszłości skutkować zmianami zwyrodnieniowymi i innymi komplikacjami a także zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się innych schorzeń. Do momentu wypadku powódka chwaliła się znakomitą sprawnością fizyczną, a także doskonałą sylwetką i urodą. Pracowała jako modelka i fotomodelka w agencji marketingowo reklamowej, działała jako wolontariusz w (...) Centrum (...), pomagając w dokumentowaniu wydarzeń artystycznych. Przed wypadkiem powódka była wesoła, optymistycznie nastawiona do życia, snuła różnorakie plany co do swojej przyszłości. Powódka podkreśliła ogrom cierpienia i dolegliwości bólowych jakich doznała. Bała się utraty życia a potem trwałego kalectwa. Niestety do dnia dzisiejszego ciąży nad nią widmo niepełnosprawności. Pomimo kilkumiesięcznej hospitalizacji i rocznej rehabilitacji powódka nie była w stanie samodzielnie funkcjonować. Będąc uczennicą liceum ogólnokształcącego, nie była w stanie uczęszczać na zajęcia lekcyjne i kontynuować toku nauki. Na skutek wypadku doznała uszczerbku nie tylko w sferze zdrowotnej, ale również w zakresie aktywności rodzinnej, społecznej i towarzyskiej. Perspektywa powrotu do pełnego zdrowia jest na obecnym etapie trudna do oceny. Rokowania co do znaczącej poprawy stanu zdrowia, ze względu na skomplikowany charakter odniesionych urazów, oraz z uwagi na możliwe powikłania związane z doznanymi urazami, są mało prawdopodobne. Powódka w chwili wypadku miała 18 lat, a więc była w pełni sił i możliwości życiowych, stała przed wyborem drogi zawodowej i możliwością pracy nawet w kilku zawodach. Odniesione obrażenia i dolegliwości bólowe całkowicie przekreślają jej życiowe plany. Zdaniem powódki wysokość dochodzonego dodatkowego zadośćuczynienia pieniężnego w wysokości 400.000 zł nie jest nadmiernie wygórowana w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych panujących w społeczeństwie, co spełnia tym samym wymóg utrzymania przedmiotowego żądania zadośćuczynienia w rozsądnych granicach. Łącznie z już wypłaconym zadośćuczynieniem da to sumę 600.000 zł. Zasadne jest też ustalenie odpowiedzialności pozwanej za szkody mogące powstać w przyszłości ze zdarzenia objętego treścią pozwu. Powódka do dnia dzisiejszego nie odzyskała pełnej sprawności fizycznej, w związku z czym codziennie w odbywa zajęcia rehabilitacyjne. Doznane urazy i ich następstwa nie pozwalają obecnie stwierdzić, jakie z tej przyczyny mogą w przyszłości nastąpić skutki w zakresie zdrowia fizycznego i psychicznego. Niewykluczone są również zabiegi operacyjne w przyszłości. Powódka żąda zasądzenia

również kwoty 5.000 zł miesięcznie, tytułem renty odszkodowawczej na skutek zwiększenia się potrzeb życiowych (opieki, pomocy, kosztów leczenia, kosztów dojazdów) i konieczności stałego leczenia i rehabilitacji, dodatkowej edukacji, oraz utraty możliwości zarobkowych, będących następstwem nieszczęśliwego wypadku. Rozstrój zdrowia i uszczerbek na zdrowiu, których doznała, powodują po jej stronie zwiększenie potrzeb związanych z utrzymaniem bieżącego stanu zdrowia. Do renty powódka wliczyła: koszty indywidualnej i specjalistycznej rehabilitacji na 1.680 zł miesięcznie, dojazdy do szpitali, placówek rehabilitacyjnych, aptek, szkół, specjalistycznych sklepów medycznych na 361,73 zł miesięcznie, zakup środków farmaceutycznych, prywatnych wizyt lekarskich, koszty indywidualnego nauczania a także koszty lepszego odżywiania na 585,60 zł miesięcznie, koszty opieki na 2.648,26 zł miesięcznie, utracone zarobki w wysokości 649,97 zł stanowiące różnicę pomiędzy wypłacaną rentą socjalną a zarobkami, które mogłaby osiągnąć.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 273-277).

Motywując swoje stanowisko pozwana podniosła, że przeprowadziła postępowanie likwidacyjne w sprawie wypadku z dnia 28.08.2011 r., w wyniku którego powódka doznała obrażeń ciała. Mając na uwadze rodzaj doznanych obrażeń ciała, stopień trwałego kalectwa, natężenie krzywdy, cierpienie fizycznych przyznała powódce tytułem zadośćuczynienia kwotę 200.000 zł z art. 445 § 1 kc, kwotę 1.976 zł tytułem kosztów opieki w szpitalu i 2.749,93 zł tytułem kosztów adaptacji lokalu zgodnie z kalkulacją (...) S.A. Przyznała też powódce rentę z tytułu zwiększonych potrzeb, płatną w różnych kwotach w zależności od okresu. Według pozwanej wypłacone kwoty spełniają ustawowe przesłanki, a dalej idące żądania powódki należy oddalić. Pozwana kwestionowała żądania powódki dotyczące dalszych roszczeń związanych z kosztami rehabilitacji, zarzucając, że z tego tytułu wypłaciła należne odszkodowanie i wypłaca rentę obejmującą te koszty. Ponadto co najmniej część z zabiegów rehabilitacyjnych powódka mogła odbywać w ramach ubezpieczenia NFZ, a w dojazdach korzystać z publicznych środków komunikacji. Pozwana kwestionowała jakoby istniała potrzeba dokonania remontu pokoju powódki oraz adaptacji łazienki dla potrzeb powódki, a zwłaszcza, że koszty z tym związane wynoszą 12.329,53 zł. Pozwana wypłaciła należne odszkodowanie w kwocie 2.749,93.- zł. Dochodzone roszczenia są zawyżone, a jeżeli chodzi o remont pokoju, zakup mebli do pokoju i do łazienki deszczownicy - nieuzasadnione. Pozwana zakwestionowała zakres wykonanych prac i dokonanych zakupów oraz wysokość żądanej kwoty z tego tytułu. W związku z domaganiem się kwoty 4.473,49 zł tytułem dojazdów w związku z leczeniem i rehabilitacją oraz zakupem sprzętu rehabilitacyjnego pozwana zarzuciła, że wypłaciła już i wypłaca w ramach przyznanej renty odszkodowanie z tego tytułu. Zdaniem pozwanej powódka popada w sprzeczność w twierdzeniach, że od czerwca 2012, mogła podjąć pracę zawodową i osiągać podane w pozwie dochody, w sytuacji gdy w dalszej części pozwu powódka twierdziła, że przystąpiła do egzaminu maturalnego. Powódka zatem zamierzała kontynuować naukę, a nie podejmować pracę zawodową, dlatego bezzasadne są roszczenia związane z utraconymi dochodami. Za gołosłowne pozwana uznała twierdzenia, że osoba legitymująca się średnim wykształceniem, nie posiadająca zawodu, mogła podjąć pracę. Pozwana zarzuciła też, że konieczność korzystania z korepetycji nie pozostawała w związku przyczynowym z wypadkiem, bo jak wynika z ocen na świadectwie szkolnym powódki z matematyki na zakończenie roku szkolnego w II klasie LO otrzymała ocenę dopuszczającą. Z zasad doświadczenia życiowego wynika, że w klasie maturalnej uczniowie mający problemy z nauką poszczególnych przedmiotów korzystają zwyczajowo z korepetycji. Powódka nie przedłożyła też rachunków potwierdzających zapłatę umówionej kwoty. Powódka nie wykazała też dochodzonych roszczeń za korepetycje w ośrodku (...), przedkładając jedynie 2 rachunki. Pozwana kwestionowała także roszczenia za dojazdy rodziców powódki na kwotę 5.389,14 zł, związane z odwiedzinami powódki w szpitalu i sprawowaniem nad nią opieki. Wg pozwanej istniała możliwość korzystania ze środków komunikacji publicznej w dojazdach, a sparowanie opieki podczas pobytu powódki w szpitalu nie było wymagane, skoro powódka znajdowała się pod opieką wyspecjalizowanego personelu. W związku z twierdzeniem, że średnie miesięczne koszty opieki powódki wynoszą 2.648,26 zł, pozwana zarzuciła, iż jest to kwota wygórowana. Pozwana zakwestionowała także żądanie renty z uwagi na lakoniczność jej wyliczenia i brak poparcia dowodami.

W piśmie z dnia 7.04.2014 roku (k. 295-296) pełn. powódki podał, że na rentę w kwocie 5.000 zł składa się: 361,73 zł za dojazdy do szpitali, placówek rehabilitacyjnych, aptek, szkół, 1.680 zł miesięcznie na koszty indywidualnej

i specjalistycznej rehabilitacji, zakup środków farmaceutycznych, wizyt lekarskich, indywidualnego nauczania i lepszego odżywiania, 2.648,26 zł na koszty opieki, utracone zarobki w wysokości 649,97 zł stanowiącej różnicę pomiędzy wypłacaną rentą socjalną a zarobkami, które powódka mogła by osiągnąć.

W piśmie z dnia 27.08.2014 roku (k. 331-332) pozwana odniosła się do składowych renty powódki zarzucając, że kalkulacja nie została poparta żadnymi dowodami, zaświadczeniami o częstotliwości rehabilitacji. Część wydatków na zakup orbitreka i innych stanowi jednorazowy koszt. Pozwana zakwestionowała też stawkę opieki na 10 zł/h uznając ją za zawyżoną, w sytuacji gdy opiekę sprawują najbliżsi. Pozwana zakwestionowała też możliwość podjęcia przez powódkę pracy po zakończeniu szkoły z najniższym wynagrodzeniem.

W piśmie z dnia 13.07.2016 roku (k.437) pełn. powódki sprecyzował, że powódka dochodzi kwoty 5000 zł miesięcznej renty, w czym zawiera się renta wypłacana przez ubezpieczyciela, ze względu na niepewność czy pozwana będzie taką rentę dalej wypłacać.

W piśmie z dnia 5.09.2016 roku (k. 441-445) powódka rozszerzyła żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie od pozwanej kwoty 600.000 zł zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi dla kwot: 300.000 zł od dnia 8.03.2012 r. do dnia zapłaty, 100.000 zł od dnia 3.05.2012 r. do dnia zapłaty, 200.000 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty, zasądzenie od strony pozwanej kwoty 34.944,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty, tytułem skapitalizowanej renty, liczonej za okres od dnia wniesienia pozwu do miesiąca września 2016 roku, zasądzenie od strony pozwanej comiesięcznej renty w wysokości 6.512,67 zł płatnej z góry na konto powódki do dnia 10-ego każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w zapłacie, począwszy od października 2016 roku. Powódka podniosła, że rozszerzyła żądanie pozwu po wydaniu opinii przez biegłych. Powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb obejmującej koszty leczenia, rehabilitacji, opieki sprawowanej przez osoby drugie, kosztów dojazdów do szpitali, przychodni i aptek oraz kosztów utraconego dochodu w łącznej wysokości 34.944,00 zł. Wysokość przedmiotowego świadczenia została obliczona jako różnica w wysokości dochodzonej w pozwie renty w wysokości 5.000 zł, a wypłacanym przez zakład ubezpieczeń miesięcznym świadczeniem w kwocie 3.908 zł, oraz iloczynem 32 miesięcy trwania postępowania sądowego. Powódka wniosła też o zasądzenie od pozwanej renty w kwocie 6.512,67 zł miesięcznie począwszy od października 2016 r. z tytułu zwiększenia się jej potrzeb oraz zmniejszenia się jej widoków na przyszłość w następstwie wypadku, na która składają się: kwota 3.000 zł miesięcznie, tytułem odszkodowania za koszty rehabilitacji - kwota uznana przez pozwanego i wypłacana systematycznie od dnia 28.08.2011 r, kwota 150 zł miesięcznie, tytułem odszkodowania za koszty zakupu leków - kwota uznana przez pozwanego i wypłacana systematycznie od dnia 28.08.2011 r., kwota 100 zł miesięcznie, tytułem odszkodowania za koszty dojazdów do placówek medycznych, rehabilitacyjnych i aptek - kwota uznana przez pozwanego i wypłacana systematycznie od dnia 28.08.2011 r., kwota 150 zł miesięcznie tytułem odszkodowania za koszty specjalistycznej diety - kwota uznana przez pozwanego i wypłacana systematycznie od dnia 28.08.2011 r., kwota 2.400 zł miesięcznie tytułem odszkodowania za koszty opieki sprawowanej przez osoby drugie - pozwany zakład ubezpieczeń uznał wysokość miesięcznych kosztów opieki do kwoty 508 zł, kwota 712,67 zł miesięcznie tytułem zmniejszenia się widoków na przyszłość w następstwie wypadku. Przedmiotowa kwota została obliczona jako różnica pomiędzy minimalnym wynagrodzeniem za pracę w 2016 r., w wysokości 1.355,69 zł, a otrzymywaną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych rentą w kwocie 643,02 zł.

Strona pozwana odpowiadając na rozszerzone żądanie pozwu (k. 493-494) zaznaczała, że podtrzymuje wcześniejsze stanowisko. Podała, że decyzją z dnia 22.09.2016 roku przyznała powódce dodatkowo 120.000 zł zadośćuczynienia. Zarzuciła, że powódka całkowicie pomija fakt wypłaty renty od 2012 roku w kwocie 3908 zł. Zaprzeczyła aby uznała roszczenie rentowe w kwocie 3000 zł za koszty rehabilitacji. Wypłacana renta dotyczy zwiększonych potrzeb powódka tj. kosztów leczenia, rehabilitacji, dojazdów, odżywiania i opieki. Ponadto nie ma podstaw do przyznania powódce 3000 zł miesięcznie na rehabilitację, skoro powódka nie wykazała aby takie koszty ponosiła. Ponadto część zabiegów powódka może realizować w ramach NFZ. Pozwana zakwestionowała rozliczenie w rencie kwoty 150 zł za dietę, gdyż z opinii biegłych wynika, że powódka nie wymaga lepszego odżywiania. A zatem wypłacana przez pozwaną kwota z tego tytułu jest nienależna i należy ją rozliczyć w wydatkach na leki. Pozwana zakwestionowała też koszty opieki liczone w

wymiarze 8 h dziennie, skoro z opinii wynika, że opieka ta zasadna jest w wymiarze 6-8 h. Pozwana zakwestionowała też stawkę godzinową jako zawyżoną, powołała się na minimalne wynagrodzenie w przypadku sprawowania opieki przez osoby najbliższe. Zdaniem pozwanej nieuzasadnione jest również domaganie się kwoty 712,67 zł za utracone widoki. Powódka liczy 22 lata i gdyby nie uległa wypadkowi kontynuowałaby naukę.

Na rozprawie w dniu 23.09.2016 roku (k. 496) pełn. powódki w związku z wypłatą 120.000 zł dodatkowego zadośćuczynienia ograniczył żądanie pozwu do 480.000 zł tytułem zadośćuczynienia, a w pozostałej części podtrzymał sprecyzowane roszczenie.

Pismem z dnia 21.10.2016 roku (k. 514-517) pełn. powódki sprecyzował żądanie w zakresie skapitalizowanej renty oraz żądania renty na przyszłość, wnosząc o: zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kwoty 5.995,35 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty, tytułem skapitalizowanej renty, liczonej za okres od dnia wniesienia pozwu do miesiąca września 2016, zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki comiesięcznej renty w wysokości 5.439,87 zł, płatnej z góry na konto powódki do dnia 10-ego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w zapłacie, począwszy od października 2016 roku. Ograniczenie żądania pozwu w przedmiocie skapitalizowanej renty z kwoty 34.944,00 zł do kwoty 5.995,35 zł za okres od dnia wniesienia pozwu do września 2016 r., związane było z zakresem prowadzonej przez powódkę rehabilitacji oraz wysokości utraconego zarobku. Kwota dochodzonej skapitalizowanej renty, składa się z kwoty 2.400 zł miesięcznie tytułem kosztów opieki sprawowanej przez osoby trzecie, kwoty 1.040 zł miesięcznie tytułem kosztów prywatnej rehabilitacji, kwoty 626,87 zł tytułem utraconego dochodu w miesiącu luty 2014, ($1237,20 \text{ zł} - 610,33 \text{ zł} = 626,87 \text{ zł}$), kwoty 617,70 zł miesięcznie tytułem utraconego dochodu w okresie marzec 2014 - grudzień 2014, ($1237,20 \text{ zł} - 619,50 \text{ zł} = 617,70 \text{ zł}$), kwoty 666,66 zł miesięcznie tytułem utraconego dochodu w okresie styczeń 2015 - luty 2015, ($1286,16 \text{ zł} - 619,50 \text{ zł} = 666,66 \text{ zł}$), kwoty 643,14 zł miesięcznie tytułem utraconego dochodu w okresie marzec 2015 - grudzień 2015, ($1286,16 \text{ zł} - 643,02 \text{ zł} = 643,14 \text{ zł}$), kwoty 712,67 zł miesięcznie tytułem utraconego dochodu w okresie styczeń 2016 - luty 2016, ($1355,69 \text{ zł} - 643,02 \text{ zł} = 712,67 \text{ zł}$), kwoty 711,06 zł miesięcznie tytułem utraconego dochodu w okresie marzec 2016 - wrzesień 2016, ($1.355,69 \text{ zł} - 644,63 \text{ zł} = 711,06 \text{ zł}$).

Pełn. powódki wskazał, że na zakres dochodzonej renty na przyszłość składają się: kwota 711,06 zł miesięcznie tytułem zmniejszenia się widoków na przyszłość w następstwie wypadku (różnica pomiędzy minimalnym wynagrodzeniem za pracę w 2016 r., w wysokości 1.355,69 zł netto, a otrzymywaną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych rentą w kwocie 643,02 zł netto), kwota 2.400 zł miesięcznie tytułem odszkodowania za koszty opieki sprawowanej przez osoby trzecie ($30 \text{ dni} * 8 \text{ godzin} * 10 \text{ zł} = 2.400 \text{ zł}$), kwota 1.040 zł miesięcznie, tytułem odszkodowania za koszty rehabilitacji, kwota 400 zł miesięcznie tytułem odszkodowania za koszty rehabilitacji neuropoznawczej, kwota 728,81 zł miesięcznie z tytułu odszkodowania za koszty dojazdów do gabinetu psychologicznego prowadzącego rehabilitację neuropoznawczą ($109 \text{ km} * 2 * 4 \text{ wizyty} * 0,8358 \text{ zł/km} = 728,81 \text{ zł}$); kwota 160 zł miesięcznie z tytułu odszkodowania za koszty opieki i pomocy w dojazdach do gabinetu psychologicznego i w czasie prowadzenia zajęć rehabilitacji neuropoznawczej ($4 \text{ godziny} * 4 \text{ wizyty} * 10 \text{ zł} = 160 \text{ zł}$).

W piśmie z dnia 7.11.2016 roku pozwana podtrzymała swoje zarzuty i twierdzenia o niezasadności składowych renty i renty skapitalizowanej k. 583.

W piśmie z dnia 7.11.2016 roku pełn. powódki (k.587-589) ostatecznie sprecyzował żądanie wnosząc o zasądzenie od pozwanej kwoty 480.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi dla kwot: 300.000 zł od dnia 8.03.2012 r. do dnia zapłaty, 100.000 zł od dnia 3.05.2012 r. do dnia zapłaty, 80.000 zł od dnia 14.09.2016 r. do dnia zapłaty, zasądzenie od strony pozwanej kwoty 5.995,35 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty, tytułem skapitalizowanej renty, liczonej za okres od dnia wniesienia pozwu do miesiąca września 2016 roku, zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki comiesięcznej renty w wysokości 5.439,87 zł, płatnej z góry na konto powódki do dnia 10-ego każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w zapłacie, począwszy od października 2016 roku, zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kwoty 6.743,76 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za koszty adaptacji mieszkania, ustalenie

odpowiedzialności strony pozwanej wobec powódki za szkody mogące powstać w przyszłości w wyniku wypadku z dnia 20.08.2011 r., zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika z urzędu powódki kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, gdyż koszty te nie zostały uiszczone przez powódkę ani w całości ani nawet w części.

Powódka podała, że remont mieszkania wg opinii biegłego kosztował 9.313,73 zł. Nadto biegły sądowy wskazał, iż do tej kwoty doliczyć należy cenę siedziska w wysokości 111,99 zł oraz cenę drążka w kwocie 67,97 zł. W tym stanie rzeczy powódka oszacowała łączną wartość uzasadnionych prac na kwotę 9.493,69 zł. Uwzględniając wypłacone z tego tytułu odszkodowanie przez (...) S.A. w wysokości 2.749,93 zł, zdaniem powódki do wypłaty pozostaje kwota 6.743,76 zł.

Na rozprawie w dniu 14.11.2016 roku (k. 597) pełnomocnik powódki podtrzymał sprecyzowane żądanie pozwu pismem z dnia 07.11.2016r. w pozostałym zakresie cofając żądanie co do renty skapitalizowanej z kwoty 34.944 zł do kwoty 5.995,35 zł. Pełnomocnik strony pozwanej wyraził zgodę na cofnięcie żądania pozwu w przedmiocie skapitalizowanej renty z kwoty 34.944 zł do kwoty 5.995,35 zł.

Odnosząc się do kolejnego sprecyzowanego żądania powódki pozwana podtrzymała swoje stanowisko o niezasadności roszczeń, w szczególności składowych renty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 sierpnia 2011 roku w miejscowości P. drogą krajową nr (...) kierując motocyklem K. nr rej. (...) podróżował S. K., jechał w kierunku N. przewożąc w tym czasie pasażerkę K. B.. Znajdując się w rejonie 150/4 kilometra drogi krajowej podjął w miejscu zabronionym manewr wyprzedzania szeregu pojazdów jadących w tym samym kierunku. Naruszając oznakowanie poziome drogi linię P-4 (podwójna linia ciągła) oraz P-21 (powierzchnia wyłączona), kontynuując manewr wyprzedzania poruszał się pasem ruchu przeznaczonym dla pojazdów jadących z kierunku przeciwnego. Na kierującym motocyklem zgodnie z Prawem o Ruchu drogowym ciążył obowiązek zachowania szczególnej ostrożności podczas manewru wyprzedzania. Podejmując manewr wyprzedzania w tym miejscu kierujący motocyklem w sposób rażący naruszył ten obowiązek, pomimo, iż oznakowanie i sytuacja drogowa jednoznacznie wskazywała na możliwość jego wystąpienia.

W tym czasie przed kierującym motocyklem, jako pierwszy w kolumnie pojazdów poruszał się J. K., kierując ciągnikiem rolniczym m-ki U. (...) nr rej. (...) jadąc wraz z wozem. Kierujący ciągnikiem rolniczym rozpoczął sygnalizowany manewr skrętu w lewo do drogi polnej, na co zezwalało mu oznakowanie poziome drogi jak również fakt, że w tym czasie drogą krajową nie nadjeżdżały żadne pojazdy z kierunku przeciwnego, jadąc z niewielką prędkością przekroczył oś jezdni kontynuując manewr skrętu w drogę polną.

W momencie, kiedy kierujący ciągnikiem rolniczym zjeżdżał kierowanym pojazdem z jezdni doszło do zderzenia z kierującym motocyklem, który nie reagował na zaistniałą sytuację drogową. W wyniku zderzenia pojazdy zostały przemieszczone poza jezdnię do przydrożnego rowu, gdzie motocykl zapalił się, a pożar objął również S. K., którego ciało znajdowało się w jego bezpośrednim rejonie. Podjęta próba ugaszenia pojazdu przez świadków zdarzenia przy użyciu gaśnic samochodowych skończyła się niepowodzeniem. Został on skutecznie ugaszony dopiero przez przybyłą na miejsce załogę straży pożarnej. Na miejscu zdarzenia śmierć poniósł kierujący motocyklem S. K..

Powódka doznała ciężkich obrażeń ciała, kwalifikowanych, jako bezpośrednio zagrażające życiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt. 2 kk. Powódka miała założony kask ochronny i nie była pod wpływem alkoholu. Postępowanie w sprawie wypadku drogowego z dnia 20.08.2011 roku umorzono z uwagi na śmierć sprawcy czynu.

(dowód: postanowienie o umorzeniu śledztwa z 20.12.2011 r. sygn. Ds. 1631/11/Sp k. 29-32, artykuł prasowy z 22.08.2011 r.k.33)

Pojazd sprawcy zdarzenia ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdów w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń. Powódka ze względu na stan zdrowia ustanowiła pełnomocnika do reprezentowania jej interesów względem strony pozwanej i zgłosiła szkodę. Pełnomocnik powódki pismem z dnia 2.02.2012 r. wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 500.000 zł, tytułem zadośćuczynienia i 100.000 zł na poczet kosztów leczenia. Wezwanie pozwana otrzymała, w dniu 6.02.2012 r. W dniu 29.02.2012 r. (...) S.A. wypłacił na rzecz powódki kwotę 201.976,00 zł (200.000 zł tytułem zadośćuczynienia i 1.976 zł tytułem odszkodowania za koszty opieki).

Pismem z dnia 2.04.2012 roku pełn. powódki wezwał pozwaną do wypłaty zadośćuczynienia w wysokości 1.000.000 zł i przyznania comiesięcznej renty w wysokości 5.000 zł miesięcznie.

W dniu 16.05.2012 r. pozwana dopłaciła odszkodowanie w wysokości 11.423,19 zł, na które składało się: 628,07 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, 600 zł tytułem jednorazowej renty na zakup niezbędnych lekarstw, 6.020 zł tytułem zwrotu kosztów rehabilitacji, 2.485,12 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów, 600 zł tytułem jednorazowej renty na koszty dojazdów, 1.090 zł tytułem jednorazowej renty na specjalną dietę. Wypłacono też powódce odszkodowanie w wysokości 2.749,93 zł tytułem zwrotu kosztów zakupu materiałów i adaptacji lokalu w oparciu o sporządzony kosztorys podstawowy.

Pismem z dnia 17.05.2012 r. pozwane towarzystwo ubezpieczeń zawiadomiło pełnomocnika powódki, iż kwestię zadośćuczynienia uważa za ostateczną.

Z tytułu zwiększonych potrzeb w zakresie kosztów opieki pozwany przyznał na rzecz powódki rentę w kwotach po 508,50 zł miesięcznie, za okres od 24.02.2012 i renta ta od 1.04.2012 wypłacana była kwartalnie w kwotach po 1.525,50 zł. Stosownie do zawiadomienia z 16.05.2012 pozwany przyznał powódce rentę z tytułu zwiększonych potrzeb, w tym kosztów rehabilitacji, leczenia, dojazdów i dodatkowego odżywiania. Tytułem renty pozwany wypłacił na rzecz powódki od 1 lipca 2012 po 908,50 zł - kwartalnie po 2.725,50 zł. Zgodnie z zawiadomieniem z dnia 13.06.2012 pozwany poinformował powódkę o przyznaniu renty z tytułu zwiększonych potrzeb w kwotach po 3.000 zł miesięcznie od maja 2012.

Na zlecenie pozwanej spółki powódka została poddana badaniu lekarskiemu. W orzeczeniu orzecznik - ortopeda traumatolog- stwierdził u powódki 126 % trwałe uszczerbek na zdrowiu.

Pozwana proponowała powódce zawarcie ugody. Powódka nie przystała na propozycje pozwanej.

Decyzją z dnia 22.09.2016 roku pozwana przyznała powódce dodatkową kwotę zadośćuczynienia w wysokości 120.000 zł. Łącznie z tytułu zadośćuczynienia wypłacono powódce 320.000 zł.

(dowód: dokumenty z postępowania likwidacyjnego k.222-271, decyzja z dnia 22.09.2016 roku k. 495, dokumenty w aktach likwidacji szkody)

W wyniku wypadku powódka straciła przytomność. Została przewieziona przez pogotowie ratunkowe do Szpitala (...) w N., gdzie po wykonaniu badań zdiagnozowano u niej: uraz wielonarządowy, uraz czaszkowo-mózgowy, krwiaki śródmózgowe, złamanie wybuchowe trzonów kręgów (...) i (...) z prawostronnym wiotkim niedowładem, złamanie otwarte nasady kości piszczelowej prawej, oparzenia i martwicę skóry przedniej powierzchni podudzia i tylnej powierzchni uda prawego, uraz wątroby i śledziony. W szpitalu w N. S. powódka przebywała w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii. Do dnia 5.09.2011 r. powódka była nieprzytomna i zaintubowana. Powódkę poddano zabiegowi całkowitego chirurgicznego usunięcia śledziony wraz z zatamowaniem krwotoku wewnętrznego. Dnia 6.09.2011 r. wycięto martwiczo zmienioną skórę z okolicy guzowatości piszczeli oraz usunięto tkanki martwicze z oparzonej skóry na prawym podudziu. Nadto zastosowano leczenie zachowawcze, podając silne leki przeciwbólowe. W dniu 13.09.2011 powódka odzyskała przytomność bez logicznego kontaktu. Na dalsze leczenie przewieziono ją do szpitala w T..

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego w N. wraz z badaniami k.34-38 i k. 40, zaświadczenie lekarskie z 25.08.2011 r. k. 39)

W dniu 13.09.2011 powódka trafiła do oddziału Neurochirurgii Szpitala Wojewódzkiego im. św. Ł. w T., gdzie przebywała do dnia 28.09.2011 r. z rozpoznaniem złamania wybuchowe (...) i (...) ze zwknięciem bocznym T6/T7 i deformacją kyfotyczną. W dniu 19.09.2011 r. powódkę poddano zabiegowi stabilizacji przeznasadowej kręgow (...) - (...) - Th 10 - Th 11. Złamanie podudzia prawego zaopatrzone szyną gipsową. W dniu 28.09.2011 r. powódka została przekazana do Szpitala (...) w N., celem dalszego leczenia. Powódkę skierowano jednak do szpitala im. J. D. w K. celem rehabilitacji i leczenia rany kończyny dolnej prawej. Powódka opuściła szpital w dniu 22.11.2011 roku w stanie ogólnym dobrym z zaleceniem leczenia w oddziale rehabilitacyjnym.

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego Szpitala Wojewódzkiego w T. k. 42-48, karta Informacyjna leczenia szpitalnego Szpitala w N. k. 49, karta Informacyjna leczenia szpitalnego szpitala im. Dr J. D. w K. k. 50-53, zaświadczenie lekarskie z 9.10.2011 r. k. 54)

Dalsze leczenie powódka kontynuowała w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej (...) sp. z o.o. Konsultowała się także ginekologiczne, ginekolog z uwagi na uraz powypadkowi powódki wskazywał na zagrożenie ciąży, poród cesarskim cięciem. Leczenie ginekologiczne, prywatne dotyczyło także zaburzeń w miesiączkowaniu. Powódka odbyła również wizytę w dniu 16.08.2013 roku w Zakładzie Opieki Zdrowotnej (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., u neurologa. Leczenie neurologiczne kontynuowała u neurologa R. J. w (...) w N. S., później u neurologa M. B. (2) w K., gdzie rozpoczęła leczenie toksyną botulinową. Za leczenie toksyną nie płaciła, gdyż odbywało się w ramach testów.

Od 1.12.2011r. powódka odbywała stałą rehabilitację w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Centrum (...) s.c. w N.. Od dnia 1.01.2012 roku zabiegi przeprowadzono dwa razy dziennie. Z czasem zmniejszono ich częstotliwość do raz dziennie w dni powszednie. Powódkę poddawano ćwiczeniom metodą (...), (...), K., M.. Powódka rehabilituje się w tej placówce do chwili obecnej. Za jednodniowe zajęcia fizjoterapeutyczne powódka płaciła i płaci po 80 zł. Początkowo zabiegi odbywały się w domu, później do ośrodka (...) powódkę dowoził ojciec.

W związku z istniejącymi dolegliwościami bólowymi, K. B. dowożona była w okresie 17.09.2012 do 19.0.2012 i okresie 4.02.2013 do 8.03.2013 oraz okresie od 14.09.2015 do 9.10.2015 roku do Centrum (...) w N. na oddział rehabilitacji dziennej. W ośrodku (...) powódka przeszła też rehabilitację w okresie od 1.06.015 do 15.06.2015 r. Była też rehabilitowana w Centrum (...).

K. odbyła również 9 dniowy turnus rehabilitacyjny w Ośrodku (...) S.A. z siedzibą w W. w okresie od 24.04.2012 r. do 8.05.2012. Na zajęcia dowożona była codziennie przez ojca.

W celu poprawy wzorca chodu powódka odbyła w Przychodni (...) w N. zajęcia rehabilitacyjne na bieżni antygravitacyjnej w okresie od 1.08.2013 r. do 26.08.2013 r. Łącznie powódka odbyła 10 treningów i zapłaciła za nie 600 zł.

(dowód: zeznania powódki k.311/2 1:19:26 i k. 496-497 0:13:07, zeznania świadka M. B. (1) k. 311/2 0:22:10, Historia choroby (...) sp.z o.o. k. 55-62, historia choroby (...) sp. z o.o. k. 71, zaświadczenia lekarskie k. 64, informacja dla lekarza leczącego k. 80-81, Zaświadczenie (...) z 28.11.2012r. k. 82, zaświadczenie (...) z 16.03.2012 r. k. 83, skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 24.05.2012 k. 84, skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 24.05.2012 r. k.85, skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 28.08.2012 r. wraz z kartą rehabilitacyjną k. 86, skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 23.05.2013 r. wraz z kartą rehabilitacyjną k. 87; skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 8.08.2013 r. k. 88, skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 7.11.2013 r. k. 89-90, zaświadczenie (...) k. 91, karta informacyjna Centrum (...) z 19.10.2012 r. k. 92, karta informacyjna Centrum (...) z 08.03.2013k. 93, skierowanie do szpitala z 2.07.2012 r. k. 94, skierowanie do szpitala z 22.11.2012 r. k. 95, plan zabiegów rehabilitacyjnych (...) S.A. k.96, zaświadczenie Przychodni (...) z 14.10.2013 r. k. 97, wydruki artykułów prasowych k. 219-221, zaświadczenie (...) z 4.02.2014r. k. 297, zaświadczenie (...) k. 369, skierowanie na zabiegi rehabilitacyjne k. 373/2, zaświadczenie z I. k. 375, skierowanie do szpitala k. 376, historia choroby z (...) k. 378, historia choroby z N. k. 379, skierowanie na zabiegi rehabilitacyjne k. 381, karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 388, zaświadczenie z dnia 24.10.2015 roku

k. 402, zaświadczenie neurologa z dnia 7.09.2016 roku k. 448, historii choroby k. 448-450, zaświadczenie lekarskie i paragony k. 453, wyniki badań k. 476-478)

W dniu 23.07.2012 r. przeprowadzono u powódki badanie rtg, które wykazało o koślawe ustawienie palucha prawego, wysepkę kostną w zakresie paliczka podstawowego palucha, zatarcie powierzchni stawowej podstawy paliczka podstawowego, zmiany zwyrodnieniowej, zmiany zapalne. Skierowano powódkę do ortopedy.

(dowód: wyniki badania radiologicznego k.65)

W wyniku przebytej bezpośrednio po wypadku tracheotomii pozostała na szyi powódki duża i szpecąca blizna. Celem korekty tej blizny powódka przeszła w (...) Szpitalu (...) w K. zabieg chirurgicznego opracowania rany w dniu 04.04.2013 r. Powódce zalecono wizyty kontrolne w poradni otolaryngologicznej.

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) w K. k. 66, skierowanie do poradni otolaryngologicznej z 5.04.2013 r. k. 67)

W dniu 30.07.2013 r. powódkę poddano badaniu rezonansem magnetycznym w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnym (...) z siedzibą w K.. Przeprowadzone badanie wykazało u powódki wielomejskowe ogniska pourazowe uszkodzenia mózgu częściowo o charakterze urazu aksonalnego z największymi zmianami u podstawy płata czołowego po stronie lewej w fazie przewlekłej. Rozpoznano również u powódki cechy atrofii korowo / podkorowej.

Badanie rezonansem magnetycznym kolana wykazało zniekształcenie powierzchni stawowej przedniej części kłykcia bocznego kości piszczelowej.

(dowód: skierowanie do pracowni diagnostycznej z 10.06.2013 r. k. 68, badanie MR głowy nr (...) k. 69, badanie MR stawu kolanowego lewego k. 70)

Z powodu niedowładu prawej części ciała i spastyczności powódka poddała się leczeniu preparatem D.. w K.. (...) trwało od 25.04.2013 roku przez rok czasu, na zabiegi powódkę zawoził ojciec.

(dowód: informacja dla pacjenta k. 72-79)

Powódka podjęła też leczenie psychologiczno-psychiatryczne. W wypadku powódka utraciła chłopaka z którym była emocjonalnie związana.

(dowód: historia choroby (...) k. 99-102, recepty k.103-104, historia choroby (...). zdjęcia k.142, zeznania świadka M. B. (1) k. 311/2 o:22:10, opinia CM UJ k. 343-349)

W momencie wypadku powódka była uczennicą I Liceum Ogólnokształcącego, w N.. Uraz powypadkowy spowodował u powódki znacznego stopnia nieharmonijność rozwojową warunkowaną stanem neurologicznym. Po wypadku powódka nie mogła kontynuować nauki szkolnej, została objęta pomocą poradni psychologiczno- pedagogicznej. Objęto ją programem indywidualnego nauczania. Ze względu na znaczną niepełnosprawność Zespół (...) w N. orzekł o potrzebie kształcenia specjalnego K. B. na czas nauki w szkole ponadgimnazjalnej.

W związku z leczeniem i stałą rehabilitacją powódka w roku szkolnym 2011/2012 korzystała z urlopu w nauce. Szkołę ukończyła dnia 26.04.2013, ale egzamin maturalny złożyła z wynikiem negatywnymi. Drugi raz zdawała maturę w 2015 roku, ale także z wynikiem negatywnym. Kolejne podejścia również zakończyły się niepowodzeniem. Powódka nie jest przekonana do podjęcia kolejnej próby zdania matury. Straciła kontakt z rówieśnikami. Planowała podjęcie studiów, ale z uwagi na niemożność pisania prawą ręką i ograniczenia w nauce zrezygnowała z tych planów.

Powódka w chwili obecnej ma problemy z przypominaniem sobie słów i precyzyjnym definiowaniem znaczenia pojęć słownych i werbalizowania swoich myśli. Napotyka na utrudnienia podczas powtarzania ogólnych wiadomości z różnych dziedzin nauki. Poniżej przeciętnej dla wieku powódki rozwijają się jej zdolności wzrokowe, co przejawia się w słabej analizie i syntezie wzrokowo - pojęciowej a także w problemach z ujmowaniem powiązań przyczynowo

- skutkowych w materiale spostrzeganym wzrokowo. K. B. ze względu na niedowład prawej ręki zmuszona jest posługiwać się lewą ręką co przychodzi jej z trudem. Przed wypadkiem powódka była praworęczna. Wszelkie prace koordynacyjno - ruchowe wykonywane są ze znacznym trudem. Powódka czyta w zwolnionym tempie, nie płynnie, nierytmicznie, dokonując zniekształceń wyrazów. Ma problemy z zapamiętaniem i zrozumieniem szczegółów czytanego tekstu. Podczas słownych wypowiedzi wymaga pomocy i ukierunkowania. Osiągane wyniki wskazują na znaczne problemy i trudności w nauce. K. B. od chwili wypadku potrzebuje znacznie więcej czasu na zastanowienie się, wypowiedź czy interpretację przeczytanego tekstu, a także na powtórzenie materiału i przypomnienie sobie jego treści.

W okresie od 3.09.2012/n do 30.04.2013 r. powódka pobierała indywidualne korepetycje w zakresie przygotowania do egzaminu maturalnego z matematyki za co zapłaciła 2.700 zł. Uczestniczyła też w organizowanych przez (...) Centrum (...) w N. kursach przygotowawczych do egzaminu maturalnego w 2014. W 2014 roku zapisała się do szkoły językowej P. E.. Za kurs zapłaciła 1510 zł. W 2015 roku powódka podjęła dwuletnią naukę w policealnej szkole (...) w N. S., płacąc za kurs 418 zł. W 2016 roku powódka uczestniczyła też w szkoleniu z grafiki komputerowej w ramach projektu: „Dobry Strat, program aktywizacji zawodowej młodzieży (...) w Centrum (...).

(dowód: zeznania powódki k.311/2 1:19:26 i k. 496-497 0:13:07, zeznania świadka M. B. (1) k. 311/2 0:22:10, opinia CM UJ k. 343-349, informacja o wynikach diagnozy nr 33/2013k. 98, zaświadczenie szkolne z 28.10.2011 r. k. 112, wnioski o urlopowanie z 16.12.2011 r. k. 113, świadectwo szkolne z 22.06.2011 r. k. 114, świadectwo szkolne z 26.04.2013 k. 115 i k. 368, orzeczenie nr 355/12 z 21.06.2012 r. k. 116, orzeczenie nr 334/12 z 21.06.2012 k. 117-118, umowa o dzieło z 3.09.2012 r. k. 119, informacja o wynikach egzaminu maturalnego z 28.06.2013 k. 120-121,zaświadczenie nr (...) wraz z kartą informacyjną k. 122-123, rachunki k. 124-125, certyfikat k. 369/2, informacja o wynikach egzaminu maturalnego (...) k. 370/2, oświadczenie z dnia 26.09.2013 roku k. 372, dokumenty ze szkoły policealnej Ż. k. 373-37, dowody wpłat za kurs językowy k. 382, umowa o nauczanie k. 383, zaświadczenie z dnia 6.07.2015 k. 384, faktury k. 385-387, zaświadczenie k. 479, oświadczenie z dnia 29.06.2016 roku k. 481, świadectwo ukończenia szkoły policealnej k. 482)

Powódka przed wypadkiem pasjonowała się fotografią, grą na keyboardzie i modelingiem. Pracowała jako wolontariusz w (...) Centrum (...) w N.. W ramach pomocy odpowiedzialna była za wykonanie dokumentacji fotograficznej z imprez artystycznych przedstawianych i prezentowanych w centrum kultury. W szczególności pomagała w dokumentacji festiwalu międzynarodowych, jak: Święto Dzieci Gór, Międzynarodowy Festiwal (...) Zespołów (...) czy Międzynarodowy Festiwal Wirtuozerii i Żartu Muzycznego Fun and Clasic. Jej zdjęcia znalazły się na okładce książki W. K., pt. „Ojciec się zmienia” a także zostały zakwalifikowane do udziału w (...) Konkursie Fotograficznym - „Skarby (...) 2009 - ludzie, obrzędy, tradycje.” Dyrektor (...) Centrum (...) w N. w związku z zaangażowaniem zawodowym w pracę w centrum ojca powódki, po przejściu przez niego na emeryturę, zamierzał zatrudnić powódkę do dokumentowania wydarzeń kulturalnych. Wypadek powódki i doznane urazy uniemożliwiły jej podjęcie tej pracy. Na skutek niedowładu prawej dłoni, szczególnie palca wskazującego, powódka nie była też w stanie wykonywać zdjęć standardowym aparatem fotograficznym. W dniu 20.05.2015 roku zakupiła jednak aparat fotograficzny za 1279 zł. Dalej ma trudności w fotografowaniu.

Od dzieciństwa powódka uczyła się gry na keyboardzie, wskutek wypadku musiała tej pasji zaniechać. Uprawiała sporty, pływała, jeździła na łyżwach. Obecnie tylko spaceruje.

Przed wypadkiem powódka pracowała jako modelka w firmie (...). Dnia 22.04.2010 r. K. B. wzięła udział w pokazie mody, zorganizowanym w Wyższej Szkole (...) w N.. Ponadto w dniu 6.02.2011 r. prezentowała kreację ślubną na Sąddeckich Targach Ślubnych. Powódka brała również udział w kilku sesjach fotograficznych jako fotomodelka. Urazy powypadkowe uniemożliwiają jej obecnie pracę w zawodach związanych z modelingiem.

(dowód: zeznania powódki k.311/2 1:19:26 i k. 496-497 0:13:07, zeznania świadka M. B. (1) k. 311/2 0:22:10, zaświadczenie z 14.03.2012 r. k. 126, okładka książki „Ojciec się zmienia” wraz z podziękowaniami k. 127-130, afisz konkursu fotograficznego „Skarby (...) 2009 wraz ze zdjęciem autorstwa powódki i listą uczestników k. 131-133, wyróżnienie za grę na keyboardzie k. 134, umowa agencyjna k. 135-137, zgoda na wykorzystanie wizerunku k. 139, zdjęcia z pokazu mody w dn. 22.04.2010 r. k. 139, zdjęcia za Sąddeckich Targów Ślubnych z 6.02.2011 r. k. 140-141,

dokumenty zdjęciowe i filmowe na płycie CD k. 142, zdjęcia k. 142, kalendarz ze zdjęciem powódki k.144, zaświadczenie (...) S. k. 317, pismo (...) S. k. 359, faktura za aparat k. 393, zdjęcia k. 460-461)

Częściowo leczenie specjalistyczne i rehabilitacja była opłacana przez rodziców powódki. Ponosili oni też koszty dojazdów powódki na leczenie i rehabilitację, na wyjazdy rekreacyjne na baseny. Opłacali prywatną naukę w związku z przygotowaniem do matury, zakupywali żywność i utrzymywali powódkę. Zakupywali maści na blizny. Sprawowali opiekę nad powódką. Ponosili koszty terapii psychologicznej. W ramach zbiórek charytatywnych zorganizowanych przez (...) S., osoby bliskie oraz środków z 1%, sfinansowali część zakupów specjalistycznych dla powódki. Ponieśli też koszty przystosowania mieszkania do potrzeb powódki jako osoby niepełnosprawnej. Wymieniono meble z ostrymi krawędziami. Wykonano remont łazienki ze zmianą na prysznic i montażem uchwytów dla powódki. Powódka przy remoncie nie korzystała ze wsparcia P..

(dowód: zeznania powódki k.311/2 1:19:26 i k. 496-497 0:13:07, zeznania świadka M. B. (1) k. 311/2 0:22:10, opinia CM UJ k. 343-349, zestawienia kosztów leczenia, dojazdów z fakturami i rachunkami, zdjęcia, kserokopia dowodu rejestracyjnego, opłat za autostradę k. 145-216 i k. 371 i k. 531-535, faktury k. 298-301 i k. 394)

Wykonano remont kapitałny łazienki z dostosowaniem do potrzeb powódki przy braku sprawności prawostronnych kończyn. Ponadto w pokoju małym zamontowano szafę na garderobę z drzwiami przesuwными oraz uchwyt do sufitu i urządzenie rehabilitacyjne, a w drzwiach zamontowano drążek gimnastyczny. W dużym pokoju zamontowano ORBITEK, urządzenie zamontowane na stoliku oraz łóżko rehabilitacyjne znacznych rozmiarów. Wartość kosztorysowa prac wynosi 9.313,73 zł. W kosztorysie nie policzono: wartość szafy w małym pokoju, uchwytów dla niepełnosprawnych w łazience, wartość łóżka rehabilitacyjnego, wartość podpórki ruchomej w łazience, wartość siedziska za 111,99 zł, wartość drążka gimnastycznego w drzwiach do małego pokoju za 67,97 zł, urządzenia ORBITEK za 799 zł. Do kosztów remontu należałoby doliczyć: siedzisko za 111,99 zł i drążek za 67,97 zł oraz ORBITEK za 799 zł co daje ogólną wartość: 10.092,69 zł.

(dowód: opinia biegłego T. P. k. 555-574)

Od dnia wypadku powódka uskarża się na zanik pamięci, niesprawność prawej ręki. Nie może niczego napisać, pomalować się, wyżej podnieść ręki w stawie barkowym do wysokości twarzy. Boi się przejść przez ulicę sama. Nie może chodzić na pięcie i ma kłopot ze zgięciem prawej stopy. Przeszkadza jej blizna na prawym podudziu i na brzuchu. Nie może obrócić głowy w kierunku prawego ramienia. Budzi się w nocy i nie może zasnąć. Zjada posiłki z pomocą osoby trzeciej. Nie potrafi posługiwać się łyżką, nie ukroi, nie potrafi przygotować prostego posiłku, wszystkie czystości porządkowe i pranie wykonuje opiekun. Ubiera się i rozbiera z pomocą, wymaga pomocy przy korzystaniu z kąpieli. Cały czas pomagają jej rodzice, matka w czynnościach codziennych, ojciec przy dojazdach na rehabilitację i leczenie. Obecnie powódka nie przyjmuje leków związanych ze schorzeniami neurologicznymi, ale tylko na zaburzenia miesiączkowania.

(dowód: zeznania powódki k.311/2 1:19:26 i k. 496-497 0:13:07, zeznania świadka M. B. (1) k. 311/2 0:22:10, opinia CM UJ k. 343-349)

Obecnie powódka około 2-5 razy w tygodniu uczęszcza na zabiegi fizjoterapeutyczne w Centrum (...) w N.. Program zajęć fizjoterapeutycznych obejmuje ćwiczenia (...), (...), ćwiczenia sensomotoryczne oraz kinesiotaping. Pomimo prowadzonych zajęć usprawniających nie udało się ustabilizować stawu skokowego powódki, mięśnie okolicy stawu są przykurczone, nie uzyskano wystarczającego rozciągnięcia powięzi, nadto niedowład prawej kończyny nadal uniemożliwia powódce samodzielne funkcjonowanie.

Powódka kontynuuje też rehabilitację samodzielnie w domu, ćwicząc kilka razy dziennie. Korzysta również z rehabilitacji w ramach NFZ. Od momentu otrzymania skierowania na rehabilitację w ramach NFZ czeka 8 miesięcy na zabiegi.

K. B. objęta jest również stałym leczeniem chirurgiczno - ortopedycznym i rehabilitacyjnym w (...) Centrum (...) w N.. Została skierowana do poradni chirurgii plastycznej w celu oceny możliwości leczenia blizn, zakwalifikowano ją do zabiegu etapowego wycięcia blizn b.g. prawej. w szpitalu im. R. w K.. Powódka konsultowała się w gabinecie kosmetycznym odnośnie leczenia kwasem hialuronowym blizny na kończynie dolnej prawej z kosztem 6000 zł.

Powódka podjęła w K. w gabinecie psychologa G. G. rehabilitację neuropoznawczą. Sesja terapeutyczna trwa 1 godzinę z częstotliwością raz w tygodniu i kosztem 100 zł.

(dowód: zeznania powódki k.311/2 1:19:26 i k. 496-497 0:13:07, płyta cd k. 446, zaświadczenie z I. k. 447, historia choroby z N. w N. S. k. 451-452, skierowanie k. 454, zaświadczenie z dnia 29.06.2016 roku k. 455, skierowania na zabiegi k. 456-457, skierowanie na badania k. 458, informacja o terminie kolejek k. 459, skierowanie na badania k. 466, informacja dla pacjenta k. 467-471, wyniki badań k. 474-477, paragony k. 482-483, Skierowanie do poradni chirurgiczno - ortopedycznej z 20.08.2016 r., zaświadczenie lekarskie z 26.09.2016 r. k. 518, Skierowania do poradni k 519-520, Informacja o terminie wizyty k. 521, zaświadczenie z Akademii (...) wraz z paragonem fiskalnym nr (...) k. 522-523, zaświadczenie z Centrum (...) z 7.09.2016 r. k. 524, Zaświadczenie z Centrum (...) z 10.10.2016 r k. 525-526, Faktury k. 527-528, zaświadczenie z 15.10.2016 r., wraz z paragonem fiskalnym nr (...) wraz z paragonem fiskalnym nr (...) k. 536, dokumentacja fotograficzna załączona na płycie DVD k. 538-550, zaświadczenie lekarskie k. 580, skierowanie na zabiegi k. 581-582)

Powódka została zaliczona przez (...) Zespół (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności do znacznego stopnia niepełnosprawności trwającego od 20.08.2011 r. do 31.01.2013 r. Zakwalifikowano przy tym powódkę do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, a także konieczności stałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Decyzją z dnia 5.03.2013 r. zakwalifikowano powódkę do znacznego stopnia niepełnosprawności na czas do 31.12.2013 roku. Orzeczeniem z dnia 4.02.2014 roku zaliczono powódkę od osób o znacznym stopniu niepełnosprawności do 28.02.2015 roku, uznając ją za niezdolną do pracy, wymagającą długotrwałej opieki.

Lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w N., orzekł względem powódki całkowitą niezdolność do pracy trwającą do 30.11.2014 r. Lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w N., orzekł w dniu 2.11.2015 roku względem powódki całkowitą niezdolność do pracy trwającą do 30.11.2017 roku. Miesięczna renta powódki w okresie od 1.11.2011 do 29.02.2012 roku wynosiła netto 540,62 zł, od dnia 1.02.2012 do 28.02.2013 wynosiła netto 597,23 zł, od dnia 1.03.2013 do 28.02.2014 wynosiła netto 610,33 zł, od dnia 1.03.2014 do 28.02.2015 wynosiła netto 619,50 zł, od dna (...) do 29.02.2016 wynosiła netto 643,02 zł, od dnia 1.03.2016 do 30.09.2016 wynosiła netto 644,63 zł.

(dowód: dokumentacja do orzeczenia o niepełnosprawności k. 105-107, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 6.12.2011 r.k. 108, zaświadczenie o stanie zdrowia z 13.11.2012 r. k. 109, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 5.03.2012 r. k. 110, orzeczenie ZUS z dnia 28.11.2011 k. 11, decyzja ZUS z 18.12.2012 r. 217-218, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 4.02.014r. k. 302, przelew k. 395, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 2.11.2015 roku k. 462-463, dokumentacja do (...) k. 464-467, zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 4.10.2016 r. k. 529)

Na terenie Powiatu (...) nie spotyka się ofert pracy dla osób bez żadnych kwalifikacji. Dlatego UP organizuje szkolenia zawodowe dla zdobycia kwalifikacji.

(dowód: pismo UP k. 293)

Koszt 1 h podstawowych usług opiekuńczych w parafii św. K. w N. S. wynosił w 2014 roku 10,40zł. Koszt 1 h specjalistycznych usług opiekuńczych w PCK w N. S. obejmujących wykonanie rehabilitacji wynosił 16 zł w 2014 roku.

(dowód: pismo MOPS k. 329)

W badaniu przedmiotowym powódki biegli stwierdzili: na brzuchu w linii środkowej ciała blizna długości około 19cm, nad wcięciem szyjnym mostka, blizna po tracheotomii o średnicy około 2cm, na skórze klatki piersiowej nad

prawą pierśią blizna po drenażu około 1,5cm, na grzbiecie w linii środkowej ciała blizna pooperacyjna długości 28cm, na przedniej powierzchni podudzia prawego blizna wielokształtna, pozaciągana o wymiarach 9x16cm przebarwiona troficznie, na bocznej powierzchni prawego uda blizna o wymiarach 24x8cm, kończyna górna prawa w ustawieniu przymusowym, przykurcz zgięciowy w stawie łokciowym do kąta 70°, nadgarstek prawy w przykurczu łokciowym, palce w przykurczu dłoniowym. Bark prawy wyraźnie obniżony, łopátka prawa - brzeg przyśrodkowy wyraźnie odstający. Mięśnie obręczy barkowej po stronie prawej w zaniku. Stopa prawa w ustawieniu końskim, paluch w zgięciu grzbietowym w stosunku do pozostałych palców, w stawie skokowym ruchy na poziomie sprężynowania. Niewielka niestabilność przednio-tylna kolana prawego oraz boczna. W badaniu neurologicznym stwierdzono niedowład wszystkich mięśni prawej połowy twarzy, niedowład kończyny górnej prawej typu spastycznego, nasilony znacznie dystalnie, niedowład kończyny dolnej prawej nasilony dystalnie, zaburzenia chodu i równowagi. W badaniu psychologicznym stwierdzono zaburzenia poznawcze w postaci zaburzeń pamięci. Powódka ma bardzo ograniczoną możliwość uczenia się nowego materiału, występują także luki w pamięci dotyczące własnego życia. Zaburzone jest bardziej złożone abstrahowanie (myślenie). Ma trudności w zakresie posługiwania się językiem. Obniżony jest ogólny poziom poznawczy. Powódka nie ma planów na przyszłość, próbuje zdać maturę pomimo deficytów poznawczych co jej się nie udaje i nie pociąga to za sobą modyfikacji oczekiwań, krytycyzm odnośnie własnego funkcjonowania i jej poziom adaptacji do niepełnosprawności są więc obniżone. Obecny jest lęk przed wychodzeniem z domu.

W związku z wypadkiem z dnia 20.08.2011 roku powódka doznała obrażeń ciała: urazu czaszkowo-mózgowego z krwawkami śródmózgowymi w obu płatach czołowych, w lewej części mostu, w lewym wzgórzu i w prawej półkuli mózgu okolicy ciemieniowej, złamania wybuchowego trzonów kręgow (...), (...), złamania otwartego nasady kości piszczelowej prawej, oparzenia z martwicą skóry przedniej powierzchni podudzia i tylnej powierzchni uda prawego, urazu wątroby i pęknięcia śledziony z następowym jej usunięciem. U K. B. nastąpił trwały uszczerbek na zdrowiu w następstwie wypadku z dnia 20.08.2011 roku z powodu: urazu czaszkowo-mózgowego z następowymi zaburzeniami funkcji poznawczych - 50% (poz. 9b), niedowładu prawej kończyny górnej na granicy jej dysfunkcjonalności - 35% (poz. 5e), niedowład kończyny dolnej prawej -10% (poz. 5e), przykurcz łokcia prawego - 20% (poz. 119a), przykurcz nadgarstka prawego - 25% (poz. 13 lb), niestabilność kolana prawego -10% (poz. 156), złamanie wybuchowe trzonów kręgow (...), (...) z następowym usztywnieniem kręgosłupa w odcinku od (...) do Th 11 - 25% (poz. 90b), złamanie nasady kości piszczelowej prawej - 10% (poz. 158a), utrata śledziony z następowymi zrostami otrzewnej - 30% (poz. 71b), blizny szpecące - 30% (poz. 19b). Łącznie trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 245%. Z perspektywy czasowej brak szans na spektakularną poprawę stanu zdrowia powódki.

Powódka wymagała i wymaga rehabilitacji ruchowej i neuropoznawczej, która do chwili obecnej nie jest zakończona. Rehabilitacja u powódki ma charakter szczególnie skomplikowany zwłaszcza neuropoznawcza z uwagi na rozlane uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego przed pełnym podjęciem funkcji płatów czołowych. W chwili obecnej z uwagi na ograniczenia ruchowe powódki, dysfunkcjonalność kończyny górnej prawej, a także zaburzenia funkcji poznawczych, nauka zawodu oraz podjęcie pracy zarobkowej nie jest możliwe. Codzienna aktywność powódki zasadniczo sprowadza się do rehabilitacji i do częściowego wykonywania czynności związanych z samoobsługą. Z uwagi na rozległość uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego kwestia przeżywania cierpień psychicznych i fizycznych ma charakter ograniczony, nie mniej odczuwa ona dolegliwości bólowe ze strony narządu ruchu. Powódka z uwagi na uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego ma znacznie ograniczone możliwości uczenia się nowego materiału.

Rozważania na temat możliwości zajęcia w ciążę i porodu w kontekście ograniczeń poznawczych i fizycznych jest przedwczesne. Powódka może wymagać stosowania leków w zależności od bieżącej rekomendacji lekarzy. Powódka wymaga rehabilitacji ruchowej około 3 razy w tygodniu i rehabilitacji neuropoznawczej realizowanej codziennie z zastosowaniem odpowiednich komputerowych programów do tego przeznaczonych. Zalecana rehabilitacja ma służyć jedynie utrzymaniu uzyskanych rezultatów. Powrót do stanu sprzed wypadku jest niemożliwy. Rozważanie operacji plastycznych u powódki jest przedwczesne. W związku z następstwami wypadku powódka wymaga codziennej opieki i pomocy osób trzecich w większości czynności życia codziennego takich jak przygotowanie i spożywanie posiłków, zrobienie zakupów, utrzymanie higieny osobistej, utrzymanie czystości w otoczeniu oraz ciągłości funkcjonowania

miejsca zamieszkania w wymiarze od 6 do 8 godzin na dobę od chwili wypadku. Stan ten nie zmieni się w przyszłości. Powódka wymaga dostosowania miejsca zamieszkania dla osoby niepełnosprawnej, natomiast nie wymaga dodatkowego odżywiania. Powódka mogła być leczona w ramach powszechnego ubezpieczenia w NFZ, natomiast prowadzenie rehabilitacji odpłatnej poza limitami wynikającymi z powszechnego ubezpieczenia w NFZ jest uzasadniona ciężkością doznanych obrażeń. Powódka nie jest zdolna do odbywania podróży publicznymi środkami komunikacji miejskiej. Powódka wymaga rehabilitacji poznawczej, natomiast z uwagi na ciężki charakter obrażeń ośrodkowego układu nerwowego udzielanie jej korepetycji było przedwczesne, niedostosowane do funkcji poznawczych, zatem nie można ich uznać za uzasadnione, ponieważ był to ciężar nieadekwatny do jej możliwości. Leczenie następstw wypadku nie zostało zakończone. Powódka nie wymagała dodatkowej opieki osób trzecich w trakcie pobytu w szpitalach, natomiast niewątpliwie obecność osób bliskich po odzyskaniu przytomności była korzystna. Stan zdrowia powódki po wypadku wymagał dostosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Ponoszenie kosztów z tytułu leczenia toksyną botulinową nie doprowadzi do odzyskania zdrowia przez powódkę. Również stosowanie maści nie spowoduje zniknięcia blizn i powrotu skóry do stanu sprzed wypadku. Jediną metodą leczenia i korekty blizn o ile okaże się to możliwe będzie operacja plastyczna. Powódka przy wykonywaniu niektórych ćwiczeń może wymagać asekuracji, która mieści się w wymiarze dziennym pomocy. Kursy i korepetycje nie są rehabilitacją poznawczą, są natomiast wskazane. Zakup aparatu fotograficznego i maści C. nie są leczeniem następstw wypadku.

(dowód: opinia CM UJ k. 343-349, opinia uzupełniająca k. 416-417)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez powódkę, dokumentów zlegających w aktach likwidacji szkody, oraz informacji przekazanych przez UP i (...) S. oraz MOPS. Treść tych dokumentów nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu.

Ustaleń w zakresie obrażeń powypadkowych powódki, rokowań na przyszłość, trwałego uszczerbku na zdrowiu Sąd ustalił w oparciu o pełną i rzetelną opinię CM UJ. Biegli szczegółowo uzasadnili swoje wnioski wyciągnięte na podstawie badania powódki i dokumentacji jej leczenia powypadkowego. Opinię w zakresie ustalenia procentowego trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki zakwestionowała strona pozwana. Także powódka domagała się wyjaśnienia przez biegłych dodatkowych kwestii. Biegli w opinii uzupełniającej wyczerpująco odnieśli się do zastrzeżeń stron. Pozwana w sposób nieuzasadniony podtrzymała swoje zarzuty dotyczące procentowego ustalenia trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki przez biegłych. (k. 434-435). Pozwana kwestionowała w świetle rozrządzenia Min. Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania ustalenie przez biegłych większego niż 100% uszczerbek na zdrowiu powódki. Zarzuty te Sąd uznał za nieuzasadnione. Biegli przedstawili faktyczne urazy jakich doznała powódka z przeliczeniem ich wg tabel cyt. rozporządzenia. Ocena dowodu z opinii biegłego nie jest dokonywana według kryterium wiarygodności w tym znaczeniu, że nie można "nie dać wiary biegłemu", odwołując się do wewnętrznego przekonania sędziego, czy też zasad doświadczenia życiowego. Opinia biegłego podlega, tak jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., jednakże co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Jakkolwiek opinia biegłych jest oparta na wiadomościach specjalnych, to podlega ona ocenie sądu w oparciu o cały zebrany w sprawie materiał, a zatem, na tle tego materiału, koniecznym jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale w sposób logiczny i jasny przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków. Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinia biegłego (biegłych) przekonała strony sporu. Wystarczy zatem, że opinia jest przekonująca dla sądu, który wiążąco ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę - tak SA w Katowicach w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 czerwca 2016 r. V ACa 723/15. W tych okolicznościach oddalił

wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii innego zakładu medycyny sądowej jako zmierzający do przewłoki postępowania.

Ustaleń jakie prace zostały wykonane w ramach przystosowania pokoju i łazienki do potrzeb powódki i jaki był ich koszt Sąd dokonał w oparciu o opinię T. P. uznając ją za wyczerpującą i rzeczową. Tylko strona pozwana zgłosiła zarzuty do tej opinii, wynikające z braku kompleksowej analizy treści opinii. Wbrew zarzutom pozwanej co jasno i klarownie wynika z treści opinii do kosztów remontu nie wliczono urządzenia orbitrek, łóżka rehabilitacyjnego, zakupu i montażu szafy. Sąd nie znalazł zatem podstaw do zlecenia biegłemu odliczenia tych sprzętów od dokonanej kalkulacji, ten wniosek pozwanej uznał za zbędny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd w kategoriach wiarygodności ocenił zeznania świadka M. B. (1), na okoliczność leczenia powypadkowego i obecnego stanu powódki. Świadek posiadał istotną wiedzę w przedmiocie obecnego funkcjonowania powódki, konieczności leczenia i rehabilitacji, ponoszonych kosztów na ten cel. Zeznania powódki z uwagi na jej stan powypadkowy były mniej szczegółowe i dokładne. Wielu istotnych informacji dla tego postępowania powódka nie potrafiła wyjaśnić z uwagi na zaniki pamięci. Zeznawała jednak zwięźle, a jej zeznania korespondowały z dokumentacją tej sprawy.

Sąd pominął wniosek powódki o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego w celu ustalenia średniej rynkowej wartości pomocy i opieki świadczonej powódce przez osoby najbliższe, z uwagi na cofnięcie tego wniosku dowodowego k. 389

Sąd pominął też dowód z zeznań świadka B. B. z uwagi na cofnięcie tego wniosku dowodowego k. 311/2.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie

Roszczenia powódki są częściowo zasadne, znajdując oparcie w treści art. 436 k.c. w zw. z art. 445 k.c. i 444 k.c. Zgodnie z art. 436 § 1 k.c., odpowiedzialność przewidzianą w artykule poprzedzającym (art. 435 kc) ponosi również samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody. Jednakże gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za spowodowanie obrażeń ciała powódki jest kierujący motocyklem S. K., który nie dostosował techniki jazdy do warunków drogowych, nie przestrzegał przepisów ustawy prawo o ruchu drogowym, doprowadzając do zderzenia z ciągnikiem marki U. poruszającym się w sposób prawidłowy.

Pozwany zakład ubezpieczeń jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej powódce przez tegoż kierowcę, na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych tj. na podstawie art. 822 k.c. w związku z art. 34 i 35 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22.05.2003 roku. Zgodnie z art. 822 k.c. § 1. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast § 4 stanowi, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Na mocy art. 34 ust 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ponadto ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu (art. 35). Powódka jest osobą trzecią, o której mowa w art. 822 § 1 k.c., wobec czego przysługuje jej prawo dochodzenia roszczeń od zakładu ubezpieczeń.

Strona pozwana nie kwestionowała swojej odpowiedzialności opartej na treści art. 436 § 1 k.c., a wynikającej z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, z winy którego doszło do zaistnienia wypadku (art. 822 k.c.), konsekwentnie wskazywała jednak na fakt zrekompensowania roszczeń, w tej sytuacji kwestią sporną pozostawała wysokość należnych z tego tytułu powodowi kwot.

Art. 445 § 1 kc pozwala na zasądzenie odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości) oraz cierpienia psychiczne (tj. ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia). Wielkość zadośćuczynienia zależy od oceny całokształtu okoliczności, w tym rozmiaru doznanych cierpień, ich intensywności, trwałości czy nieodwracalnego charakteru. Przy ustalaniu rozmiaru cierpień i ujemnych doznań psychicznych powinny być przede wszystkim uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny, jednakże w relacji do indywidualnych okoliczności danego przypadku. Ponadto zadośćuczynienie ma posiadać charakter kompensacyjny i obiektywnie rzecz biorąc musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Nie jest możliwe zatem zasądzenie kwoty symbolicznej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 15 lutego 2006r., IV CK 384/05; por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 8 listopada 2005r., I Aca 329/05). Z drugiej jednak strony zadośćuczynienie nie może być zbyt wygórowane, bo prowadziłoby to do nieuzasadnionego wzbogacenia osoby poszkodowanej. Jego kwota winna być tak dobrana, aby odpowiadała aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2001r., III CKN 427/00).

Sąd uznał, że dla złagodzenia cierpień fizycznych i psychicznych powódki należy przyznać jej zadośćuczynienie w kwocie 650.000 zł, które należało pomniejszyć o 320.000 zł wypłacone przez ubezpieczyciela, do zasądzenia pozostało zatem 330.000 zł. Rozstrzygając kwestię zadośćuczynienia dla powódki Sąd zważył, że wypłacone przez ubezpieczyciela zadośćuczynienia nie było adekwatne. Określając zadośćuczynienie odniósł się do zgłoszonego przez powódkę roszczenia i jego wysokości.

Na wysokość zadośćuczynienia ustalonego przez Sąd przede wszystkim wpływ miał ustalony przez biegłych 245 % uszczerbek na zdrowiu powódki oraz jej wiek. Powódka uległa wypadkowi gdy miała 18 lat, była młodą atrakcyjną kobietą, wkraczającą w życie dorosłe, zarabkującą dorywczo i uczącą się z licznymi planami na przyszłość. Realizowała swoje pasje w modelingu, fotografii, była aktywna sportowo. Szczególnie dotkliwie odczuła przerwanie tych planów, konieczność dostosowania swojego sposobu funkcjonowania do warunków zdrowotnych, systematycznej rehabilitacji. Wypadek w dramatyczny sposób przerwał aktywne życie powódki, wyłączył ją z funkcjonowania i zmusił do przystosowania się do życia w nowych warunkach, gdy wcześniej była osobą sprawną ruchowo i energiczną. Wpłynął też negatywnie na możliwości zdobywania wiedzy i kontynuowania nauki przez powódkę, ograniczając ją na tym polu w sposób bardzo znaczący. Zgodnie z orzeczeniem SN z dnia 22 czerwca 2005 r. (III CK 392/2004) „ (...) utrata zdolności do pracy i możliwości samorealizacji oraz czerpania przyjemności z życia wywołuje niewątpliwie silniejsze cierpienia psychiczne u człowieka młodego, niż u człowieka w wieku dojrzałym czy wręcz podeszłym. Głębsze będzie poczucie krzywdy u człowieka, który doznał kalectwa będąc w pełni sił, niż u człowieka dotkniętego ograniczeniami związanymi z wcześniejszą niepełnosprawnością (...). Także stan majątkowy poszkodowanego ma znaczenie dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia w tym sensie, iż jego stopa życiowa rzutować będzie na rodzaj wydatków konsumpcyjnych mogących zrównoważyć mu doznane cierpienie (...)”. Biorąc pod uwagę powyższe orzeczenie należało uznać, że krzywda moralna powódki była ogromna, co nie pozostało bez wpływu na ustalenie kwoty zadośćuczynienia przez Sąd. Powódka według opinii biegłych nie powróci do stanu sprzed wypadku. Całe dalsze życie będzie wymagała systematycznej rehabilitacji, aby utrzymać obecny stan sprawności mięśniowej, co niewątpliwie jest i będzie uciążliwe. Zarówno leczenie powypadkowe jak i obecna rehabilitacja wiążą się dla powódki z dolegliwościami bólowymi, które w pierwszej fazie leczenia szpitalnego były znaczne. Z uwagi na obecny stan zdrowia, powódka wycofała się z życia towarzyskiego, obecnie jej funkcjonowanie ogranicza się do przebywania z rodzicami i walki o utrzymanie sprawności fizycznej. Powyższe okoliczności Sąd uwzględnił przy określeniu wysokości zadośćuczynienia.

Zasądzenie wyższej kwoty zgodnie z żądaniem powódki Sąd uznał za nieuzasadnione okolicznościami przedmiotowej sprawy. Podkreślenia wymaga, że zadośćuczynienie ma głównie charakter kompensacyjny i musi być rozumiane

„(..) szeroko, albowiem obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i sferę psychiczną poszkodowanego, wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne” - por. wyrok SN z dnia 14.02.2008, II CSK 536/07 LEX nr 461725). Po za tym treść art. 445 § 1 k.c. pozostawia Sądowi swobodę w ustalaniu wysokości zadośćuczynienia i pozwala w okolicznościach rozpoznawanej sprawy - uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucie osoby pokrzywdzonej (tak SN W wyroku z dnia 6.06.1997 II CKN 204/97 niepubl). Żądana przez powódkę kwota zadośćuczynienia była kwotą zbyt wygórowaną w świetle okoliczności niniejszej sprawy. Przede wszystkim chociaż urazy powódki były poważne i pozostawiły na jej zdrowiu nieodwracalne piętno, powódka powróciła do pewnej sprawności fizycznej, nie jest osobą leżącą wymagającą paliatywnej pomocy.

Odnosnie przyznania odsetek od zadośćuczynienia to ustawa z dnia 22 V 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124 poz.1152) w art.14 jako zasadę wskazuje wypłatę odszkodowania w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie (ust.1). W przypadku zaś gdyby wyjaśnienie w tym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. Regulację tę z uwagi na kompensacyjny charakter odnieść także do zadośćuczynienia (vide wyrok SN z dnia 16 XII 2011r., V CSK 38/11).

Sąd wg w/w zasady policzył odsetki ustawowe od kwoty 300.000 zł od dnia 8.03.2012 roku do dnia zapłaty. Powódka żądanie zadośćuczynienia na 500.000 zł sformułowała w piśmie z dnia 2.02.2012, doręczonym pozwanej w dniu 6.02.2012r., Data wskazana w sprecyzowanym żądaniu pozwu jako początkowa do naliczenia odsetek z uwagi na 30 dniowy termin na likwidację była uzasadniona. Od kwoty 30.000 Sąd wskazał datę od dnia 5.05.2012 do dnia zapłaty. Powódka rozszerzyła żądanie zadośćuczynienia do 1 mln zł w piśmie z 2.04.2012 dnia, które ubezpieczyciel otrzymał w dniu 5.04.2012 roku. Uwzględniając 30 dniowy termin na likwidację Sąd określił datę naliczania odsetek ustawowych na 5.05.2012 r. Z powyższych przyczyn przy zastosowaniu art.481 kc oraz art.455 kc Sąd przyznał odsetki jak wyżej.

W przypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia art. 444 § 1 kc stanowi, że naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty związane z pokryciem strat materialnych i kosztów leczenia. Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 k.c. obejmuje wszelkie wydatki (koszty) pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne (niezbędne) i celowe (por. M. Nesterowicz (w:) Kodeks..., s. 425; G. Bieniek (w:) Komentarz..., s. 416; wyrok SN z dnia 9 stycznia 2008 r., II CSK 425/07, M. Praw. 2008, nr 3, s. 116). Pojęcie „wszelkie koszty” oznacza koszty różnego rodzaju, których nie da się z góry określić, a których ocena, na podstawie okoliczności sprawy, należy do sądu (wyrok SN z dnia 9 stycznia 2008 r., II CSK 425/07, LEX nr 378025). Celowość ponoszenia wszelkich wydatków może być związana nie tylko z możliwością uzyskania poprawy stanu zdrowia, ale też z potrzebą utrzymania tego stanu, jego niepogarszania (por. wyrok SN z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 308/10, LEX nr 738127). Zawsze jednak obowiązek zwrotu dotyczy wydatków rzeczywiście poniesionych i nie wystarczy wykazanie, że były one obiektywnie potrzebne (wyrok SA w Poznaniu z dnia 8 lutego 2006 r., I ACa 1131/05, LEX nr 194522).

W ramach w/w przepisu Sąd przyznał powódce odszkodowanie za przebudowę mieszkania w żądanej kwocie 6.743,76 zł. Ustalając wysokość odszkodowania za przebudowę mieszkania Sąd oparł się na obiektywnej opinii biegłego T. P., a nie fakturach przedłożonych przez powódkę, jako że nie wszystkie koszty remontu były związane przyczynowo z niepełnosprawnością powódki. Powódka zresztą wyliczeń biegłego nie kwestionowała, dotyczyły bowiem one tylko udokumentowanych i związanych z niepełnosprawnością wydatków. Powódka nie korzystała też z dofinansowania (...) do tegoż remontu. Z treści opinii biegłego P. wynika, iż w ramach adaptacji pokoju i łazienki wykonano kapitalny remont, którego przeprowadzenie kosztowało 9.313,73 zł. Nadto biegły sądowy wskazał, iż do tej kwoty doliczyć należy cenę siedziska w wysokości 111,99 zł oraz cenę drążka w kwocie 67,97 zł, co daje łączną kwotę 9.493,69 zł. W kwocie odszkodowania biegły nie ujął wbrew stanowisku pozwanej ani urządzania rehabilitacyjnego odbitek, ani łóżka

rehabilitacyjnego, ani kosztów montażu szafy- opinia k. 561. Uwzględniając wypłacone z tego tytułu odszkodowanie przez (...) S.A. w wysokości 2.749.93 zł. do wypłaty pozostaje kwota 6.743,76 zł.

Ustawowe odsetki od tego roszczenia Sąd przyznał od dnia 3.12.2016 roku. Powódka w pozwie zawyżyła koszty dostosowania mieszkania do swoich potrzeb jako osoby niepełnosprawnej, dopiero opinia biegłego z zakresu budownictwa dała obiektywne zestawienie kosztów przebudowy. Strona pozwana otrzymała odpis opinii w dniu 3.11.2016 roku, odsetki ustawowe policzono uwzględniając 30 dniowy termin na likwidację szkody tj. od dnia 3.12.2016 roku.

Powódka zgłosiła też żądanie renty skapitalizowanej za okres przeszły i renty bieżącej na przyszłość, w skład której wchodziły zwiększone koszty utrzymania oraz utracone dochody.

Na podstawie art. 444 § 2 k.c., jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Poszkodowanemu przysługuje roszczenie o rentę, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia zwiększyły się jego potrzeby. Zwiększenie potrzeb poszkodowanego polega na konieczności pokrycia kosztów utrzymania, powstałych wyłącznie w następstwie zdarzenia szkodzącego. Będą nimi wszelkie koszty związane z zapewnieniem poszkodowanemu stałej lub doraźnej opieki, koszty zmiany warunków bytowych (środki lokomocji, mieszkanie; por. wyrok SN z dnia 13 października 1976 r., IV CR 487/76, LEX nr 7854), zmiany diety itp. W orzecznictwie podkreśla się przy tym, iż do zasądzenia renty nie jest konieczne wykazanie, że poszkodowany rzeczywiście ponosi takie wydatki, wystarczające jest bowiem samo istnienie zwiększonych potrzeb jako następstwa czynu wyrządzającego szkodę. Odpowiada ona przy tym szkodzi wyrażającej się w stale powtarzających się wydatkach; roszczenie to jest zaś niezależne od sposobu wydatkowania uzyskanych z tego tytułu świadczeń. Wystarczające jest w tym wypadku samo istnienie zwiększonych potrzeb jako następstwa czynu wyrządzającego szkodę; poszkodowany nie jest zobowiązany do udowodnienia poniesionych wydatków i może dochodzić roszczenia także wówczas, jeżeli dysponuje wystarczającymi środkami z innych tytułów bądź też opiekę nad nim sprawują najbliżsi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 1969 r., sygn. I PR 28/69, Lex Polonica nr 300827, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012 r., sygn. V CSK 57/11, Lex Polonica nr 3928599).

Ponadto renta według art. 444 § 2 k.c. przysługuje w wyniku utraty przez poszkodowanego możliwości do pracy zarobkowej, co pociąga za sobą szkodę w postaci zmniejszenia dochodów, zmniejszenia się widoków na przyszłość. Renta z tytułu utraty zdolności do pracy powinna rekompensować poszkodowanemu uszczerbek, który wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powstał w jego dochodach z tytułu pracy zarobkowej lub prowadzonej działalności gospodarczej. Przy ustalaniu wysokości renty wyrównawczej, określając wielkość hipotetycznych dochodów uprawnionego, należy uwzględnić wszelkie jego dochody dotychczas uzyskiwane, również nieregularnie (np. dorywczo, z prac zleconych, okresowe premie, świadczenia w naturze), a także te dochody, których uzyskanie w przyszłości było wysoce prawdopodobne (bardzo realne), jeżeli ocena dokonywana ad casu jest uzasadniona, zważywszy na naturalny rozwój kariery zawodowej (podobnie wyrok SN z dnia 4 czerwca 2013 r., II PK 291/12, LEX nr 1350301, oraz wyrok SA w Poznaniu z dnia 5 lutego 2014 r., I ACa 1157/13, LEX nr 1430725).

W pierwszej kolejności Sąd odniósł się do żądania zasądzenia skapitalizowanej renty, oddalając je z uwagi na skompensowanie w tym zakresie roszczenia przez ubezpieczyciela w całości. Powódka domagała się kwoty 5995,35 zł tytułem skapitalizowanej renty w okresie od dnia wniesienia pozwu tj. 27.01.2014 do dnia 30.09.2016, z ustawowym odsetkami od dnia wyroku do dnia zapłaty k. 441 i k. 514 i k. 588 i k. 437, podając, że w jej żądaniu zawiera się renta wypłacana przez ubezpieczyciela. Biorąc pod uwagę wielokrotnie modyfikowane przez pełn. powódki roszczenie w tym zakresie Sąd rozliczył rentę skapitalizowaną według zestawienia z piśmie z dnia 21.10.2016 roku k. 515 i pisma z j. 588 z dnia 7.11.2016 r. W pismach pełn. powódki pominął część składowych renty jak leki, edukacja, koszty sprzętu rehabilitacyjnego, prywatne leczenie, dieta, której ujmował we wcześniejszych pismach. Zgodnie z w/w pismami i

wskazanymi tam składowymi renty Sąd uwzględnił tylko opiekę, utracony dochód i koszty rehabilitacji. Te ostatnie trzy pozycje Sąd uwzględnił rozliczając rentę skapitalizowaną.

Sąd rozliczył rentę skapitalizowaną w okresie od 27.01.2014 roku do 31.12.2016 roku, co dało mu 103.092,36 zł, w tym samym okresie jednak ubezpieczyciel wypłacił już 136.780 zł (35 miesięcy * 3.908 zł), dlatego roszczenie o skapitalizowaną rentę oddalono. Do takich konstatacji Sąd doszedł po poniższych obliczeniach:

W okresie od 27.01.2014 do 30.09.2016 (32 miesiące) renta wyniosła 90.823,68 zł. Na rentę tą składała się: opieka wg minimalnego wynagrodzenia w poszczególnych latach 41.244,33 zł (11 miesięcy 2014 roku * 1237,20 zł = 12 miesięcy 2015 roku * 1286,16 zł + 9 miesięcy 2016 roku * 1355,69 zł); utracony zarobek wg minimalnego wynagrodzenia w poszczególnych latach na 41.244,33 zł (11 miesięcy 2014 roku * 1237,20 zł = 12 miesięcy 2015 roku * 1286,16 zł + 9 miesięcy 2016 roku * 1355,69 zł), pomniejszony o rentę socjalną ZUS z tego okresu tj. 20.272,98 zł (610,33 zł za luty 2-14, 619,50 zł * 12 miesięcy w okresie 1.02.2014 do 28.02.2015 , 643,02 zł za 12 miesięcy w okresie 1.02.2015 do 29.02.2016, 644,63 zł przez 7 miesięcy w okresie od 1.03.2016 do 30.09.2016 r.), co dało 20.971,35 zł ; rehabilitacja na 26.608 zł (894zł miesięcznie * 32 miesiące = 28.608 zł).

Natomiast renta skapitalizowana za okres od października 2016 do 31.12.2016 roku wyniosła w sumie 12.268,68 zł (3 * 4089,56 zł, według wycień renty na przyszłość ze zmianą dotyczącą kosztów opieki liczonej wg minimalnego wynagrodzenia na rok 2016).

Odnosnie renty na przyszłość to Sąd uznał je za uzasadnione do kwoty 4.192,87 zł miesięcznie. W sytuacji powódki niewątpliwie żądanie domagania się renty na przyszłość na zwiększone potrzeby i utracone dochody jest uwarunkowane stanem jej niepełnosprawności, niemożności samodzielnej egzystencji oraz wydatkami niezbędnymi na prywatne leczenie, niemożności podjęcia zatrudnienia. Powódka domagała się comiesięcznej renty na zwiększone potrzeby i utracone dochody w kwocie 5.439,87 zł miesięcznie.

Sąd uwzględnił, że ubezpieczyciel wypłaca powódce rentę dobrowolnie. Okoliczność ta nie ma wpływu jednak na uwzględnienie w wyroku roszczeń rentowych powódki na przyszłość. Wyrok sądowy po uzyskaniu prawomocności będzie miał charakter tytułu wykonawczego, dając powódce instrumenty do egzekwowania swoich roszczeń w sposób prawem przewidziany. W przypadku dobrowolnie wypłacanej renty powódka takiej gwarancji nie miała.

W bieżącej rencie podobnie jak w rencie skapitalizowanej Sąd składowe renty odniósł tylko do tych sprecyzowanych w ostatnich pismach pełn. powódki. I tak na rentę bieżącą od stycznia 2017 roku składają się:

- opieka w wysokości 1459 złotych. Bezsprzecznie powódka wymaga opieki wg biegłych na poziomie 6-8 ha dziennie. Jest to zwykła pomoc w sprawach życia codziennego, nie wymagająca np. profesjonalnej opieki pielęgniarskiej. Jako wyznacznik do kosztów tej opieki Sąd zastosował stawki wynagrodzenia minimalnego za rok 2017 wg. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r. Dz. U. 2016 poz 1456., która netto wynosi 1459 złotych.

- utracony zarobek w kwocie 711,06 zł wg żądania sprecyzowanego na k. 515. Sąd wyszedł od minimalnego wynagrodzenia na 2017 rok, które wynosi 1459 złotych i odjął rentę socjalną z ZUS w kwocie 644,63 zł co dało 814,37 zł. Był jednak związany mniejszym żądaniem powódki. Wg opinii biegłych powódka nie może nauczyć się zawodu ani podjąć pracy zarobkowej. Według orzecznika ZUS jest osobą niezdolną do pracy. Sam fakt młodego wieku wbrew argumentacji pozwanej nie może działać na niekorzyść powódki. Faktem jest, że powódka zamierzała studiować po zdaniu matury, co nie wyklucza możliwości zarobkowania na poziomie najniższego wynagrodzenia, zwłaszcza, że powódka dorabiała w modelingu i przy fotografii. Zaznaczenia też wymaga, że to właśnie przedmiotowy wypadek przerwał jej plany na przyszłość w tym i te związane ze studiowaniem. Podkreślenia wymaga również, że powódka miała perspektywę pracy zawodowej zaraz po maturze.

- rehabilitacja na kwotę 894zł, bo wg opinii biegłych powódka wymaga jej 3 razy w tygodniu, czyli 12 razy w miesiącu, a 144 razy w roku. Sąd uwzględnił, że w ramach NFZ z uwagi na system kolejkowy i długość oczekiwania powódka może

raz w roku skorzystać z rehabilitacji w ramach nieodpłatnej, tj. z jednego ciągu odbywającego się przez 10 dni, zatem prywatnie powódka dalej musi za 134 wizyty płacić. Wg zaświadczeń od rehabilitanta jedna wizyta kosztuje powódkę 80 zł, w sumie rocznie 134 wizyt przez 80 zł daje 10.720 zł/12, a miesięcznie w zaokrągleniu 894zł.

- rehabilitacja neuropoznawcza za 400 zł. Powódka rehabilitację neuropoznawczą odbywa w K.. Wg opinii biegłych powódka wymaga takiej terapii codziennie. Objęta jest terapią prywatną z kosztem 100 zł za jedną sesję terapeutyczną. Sesje odbywa raz w tygodniu.

- dojazdy na terapię neuropoznawczą na 728,81 zł (dojazdy do K. na terapię neuropoznawczą 4 razy w miesiącu* 218 km * 0,8358 zł= 728.81 zł). Biegli podkreślili, że powódka z uwagi na urazy powypadkowe nie może korzystać ze środków transportu publicznego, uzasadnione są zatem koszty przejazdu samochodem wg stawki za podróże służbowe.

Sąd oddalił żądania dotyczące kosztów opieki przy dojazdach powódki do psychologa w K. na terapię neuropoznawczą. Opieka ta może być sprawowana w ramach uwzględnionej już codziennej opieki bliskich. W ramach renty zgodnie z w/w argumentacją ujęto tylko składowe wynikające z ostatnich pism pełn. powódki. Niezależnie od tego wg opinii biegłych powódka nie wymagała specjalnej diety, obecnie nie zażywa leków. Także dodatkowe korepetycje w jest stanie zdrowia po urazie były niedostosowane do jej możliwości. Inne niż w/w składowe renty nie były zatem uzasadnione.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w pkt. II i IV sentencji wyroku.

Powódka sformułowała także żądanie ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej za skutki wypadku jakie mogą ujawnić się w przyszłości na mocy art.189 kpc. Wprowadzenie uregulowania, że bieg terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie rozpoczyna się z chwilą dowiedzenia się przez poszkodowanego o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia (bo tak należy odczytać § 3 art. 442¹ kc) oznacza, że nie został w żaden sposób ograniczony czas, w jakim może ujawnić się szkoda na osobie prowadząc do powstania (zaktualizowania się) odpowiedzialności pozwanego za skutki danego zdarzenia. Lecz drugi, czy kolejny proces odszkodowawczy może toczyć się nawet po dziesiątkach lat od wystąpienia zdarzenia wyrządzającego szkodę. Trudności dowodowe z biegiem lat narastają, a przesądzenie w sentencji wyroku zasądzającego świadczenie odszkodowawcze o odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości, zwalnia powoda (poszkodowanego) z obowiązku udowodnienia istnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności podmiotu, na którym taka odpowiedzialność już ciąży (uchwała SN z dnia 24 II 2009r., III CZP 2/09).

Sąd opierając się na wnioskach biegłych uznał, że powódka wykazała interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności na przyszłość. Z opinii biegłych wynika, że powódka dalej wymaga leczenia i rehabilitacji oraz terapii neuropoznawczej. Skutki wypadku dalej generują koszty. Przede wszystkim powódka wymaga zabiegów z uwagi na rękę prawą i przykurcz palców ręki prawej, w przyszłości może wymagać korekty blizn i operacji plastycznych. Brak jest też przewidywalnej perspektywy istotnej poprawy stanu zdrowia powódki. W przyszłości mogą ujawniać się dalsze następstwa zdarzenia zwłaszcza w zakresie funkcji poznawczych, trudno bowiem przewidzieć w jakim kierunku będą ewoluowały stwierdzone zmiany w ośrodkowym układzie nerwowym. Leczenie następstw wypadku nie zostało zakończone.

W punkcie V sentencji wyroku Sąd częściowo umorzył postępowanie w zakresie kwoty 28.948,65 zł. jako różnicy między kwotą 34.944 zł skapitalizowanej renty ograniczonej ostatecznie do kwoty 5.995,35 zł. Na rozprawie w dniu 14.11.2016 roku pełn. powódki sprecyzował żądanie w zakresie skapitalizowanej renty, cofając je w pozostałym zakresie, na co pełn. pozwanej wyraził zgodę. Sąd umorzył zatem postępowanie co do kwoty 28.948,65 zł.

Sąd zważył, że powódka wielokrotnie modyfikowała pozew, wskazywała różne kwoty zadośćuczynienia, odszkodowania i renty. Ostateczne stanowisko wyraziła w piśmie z dnia 7.11.2016 roku, zmniejszając m.in. kwotę zadośćuczynienia, odszkodowania, z uwagi na wypłacone już przez ubezpieczyciela sumy. Pozwu w tym zakresie nie

cofnęła, także pozwana na cofnięcie przy tych zmianach pozwu nie wyrażała zgody. W tej części postępowania nie umarzano, lecz pozew oddalono.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął w oparciu o art. 100 kpc. Powódka była zwolniona od kosztów sądowych w całości i reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu (I Co 60/13). Wygrała proces w 70%. Koszty opinii tymczasowo pokryte przez SP wyniosły 3285,76 zł, a pokryte z zaliczki pozwanej wyniosły 5000 zł. W zawiązku z powyższym oraz stopniem wygrania przez powódkę tego procesu Sąd nakazał ściągnąć od strony pozwanej na rzecz SP tylko opłatę od pozwu w uwzględnionej części tj. kwotę 19.253 zł. Wynagrodzenie pełn. z urzędu dla powódki przyznano w całości ze środków SP w oparciu o par 6 ust 7 w zw. z par 2 ust 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez SP kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zważywszy na większy udział w kosztach opinii strony pozwanej. Pozostałe koszty zniesiono.

SSO Monika Świerad